ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԻՎԱՏՏԸ ՊՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Մէհիւրիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՃԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 180 ղրշ.
Ալթը այլըք . . . . . 90 »
Իւչ այլըք . . . . . 50 »

ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՃԻՒՆ

Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . . . . 220 ղրշ.
Ալթը այլըք . . . . . 110 »

30 ՓԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթըրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3րնճի սահիֆէյէ . . 5 ղրշ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումուրը սարրաֆիյէյէ այիտ իլանաթ.
2 վէ 3իւնճիւ սահիֆէլէրէ . . 6 ղրշ.
4իւնճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »
Չիրաաթ միւտաէթ իչիւն իլանաթտա պազարլըգ օլուր.
Մէվատտը նաֆիյա տայիր պէնտլէր [illegible] օլունաճագ վէ [illegible] էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր.

30 ՓԱՐԱ

Խարպէրանէսի, հէյէթը թահրիրիյէսի վէ մուհարրիրի, Ահտէմօյրլու Պաշը Ալի ճատտէսինտէ Նումէրօ 20 խանէտէ տըր. — Կազէթանըն ումուրը խարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ [illegible] Մէսուլ
Մուտիրի կազէթա Տիգրան Զիվէլէկեանտը [illegible]

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Էվվէլքի կիւն Տախիլիյէ Նէզարէթինտէն Իզմիր վիլյայէթի վալի վէքիլի Քեամիլ բաշա հազրէթլէրինէ թէլէկրաֆլա թալիմաթ կէօնտէրիլէրէք, վիլյայէթին էմնիյէթի հալի իչիւն հէր նէվ թէտապիրին իթթիխազ օլունմասը, վէ հայտուտլարը էսասընտան իմհա իթմէք իւզրէ մունթազամ պիր ժանտարմա հէյէթի թանզիմի էմր ու իշար գըլընմըշ տըր։

Իզմիրտէն չէքիլէն սօն թէլէկրաֆլարա կէօրէ, հէր թարաֆտան թաագիպ իտիլմէքտէ օլան հայտուտլար քեամիլէն ճէսարէթտէն տիւշմիւշլէր տիր։ Էշգըյատան բէք չօղու էլլէրինտէ սիլահ իլէ թութուլտուգլարը թագտիրտէ տիւշար օլաճագլարը ճէզատան խէվֆ իտէրէք, քէնտիլիքլէրինտէն կէլիպ հիւքիւմէթէ թէսլիմ օլմուշլար վէ պազըլարը արգատաշլարընըն ֆիրար իթմիշ օլտուգլարը մահալլէրի խապէր վէրմիշլէր տիր։

—

Իզմիր վիլյայէթինին վալի վէքիլի Քեամիլ բաշա հազրէթլէրի վիլյայէթը մէզգիւրէնին պուլունտուղու աճվալ հագգընտա պիր բաբօրթօ թանզիմ իլէ մէշղուլ իմիշ։

—

Իզմիրտէն եազըլան մէքթուպլարտա օգունտըղընա կէօրէ չէհրը մէզգիւր թիւճճարանը վալի սապըգ Ալի բաշանըն նակէհան ազլինտէն ումուրը թիճարէթէ թէրէթթիւպ իտէն մազարրաթը [illegible] կէլէն մահալլէ արզ ու իշար իթմէք իւզրէ թէտապիր իթթիխազ իթմիշլէր տիր։ Թիւճճարանը միւմաիլէյհիմին ղանընա կէօրէ միւշարիլէյհ Ալի բաշա հազրէթլէրի մէնաֆիի թիճարէթի [illegible] հիմայէ վէ մուհաֆազա իթմէքտէ իմիշ։

—

Բատիշահը Թէրագգիփէրվէր էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի մէմալիքը մահրուսէլէրինէ տախիլ [illegible] վէ րէֆահ ու սաատէթ պախշ ու իհսան իթմէք էմէլ ու արզուսը Շահանէլէրինէ մէպնի, Սատրազամ Սաիտ բաշա հազրէթլէրի տիքէր վիւքէլայի ֆիխամ հազարաթը վէ Պանգը Օսմանի միւտիրի Մ. Տրվօ ճէնապլէրի միյանընտա միւզաքէրէ օլունան Թիւթիւն րէժիսի ուսուլինին մէմլէքէթէ վազը օլաճագ մուհասէնաթը ատիտէսինի [illegible] թահսին պույուրարագ, օլ պապտէ լազըմ կէլէն իտթիրազ ֆէրմանը ալիսինի իթա վէ իհսան պույուրմուշ օլտուգլարը պունտան ագտէմ իլան իթմիշ վէ [illegible] տիւնքի նիւսխէմիզէ տէրճ էյլէմիշ իտիք։

Բատիշահը մէզգիւր հազրէթլէրի րէժի ուսուլի միւզաքէրէսինին քէմալը մուվաֆֆագիյէթէ նայիլիյէթի միւքէլլէֆ ֆիխամ հազարաթըյլա պէրապէր, մումաիլէյհ Մ. Տրվօ ճէնապլէրինին տախի [illegible] պույուրմուշլար տըր։

Սատրազամ Սաիտ բաշա հազրէթլէրի րէժի չարթնամէսինին իմզալանմասընը միւթէագըպ [illegible] Պանգը Օսմանի միւտիրի Մ. Տրվօ ճէնապլէրինին [illegible] Մէճլիսը [illegible] թախթի [illegible] միւշարիլէյհ Մ. Տրվօ ճէնապլէրինինտէ [illegible] Մէճիտիյէ [illegible] պը մէզգիւրէ պլագատար վէ պամին մագամընտա րէժի չարթնամէսինի իմզալամըշ տըր։

Իշպու րէժի չարթնամէսինին իմզալանմասը՝ չէհրիմիզին պանգէր վէ սարրաֆան վէ թիւճճարընըն մուճիպը մէմնունիյէթը օլտուղու կիպի, պիր խայլը Ալէման, Աւստրիա վէ Զուիչրիալը թիւճճարան տախի Մ. Տրվօ ճէնապլէրինէ պիր թէշէքքիւրնամէ թագտիմ իթմիշլէր տիր։

Մալիւմ օլտուղու վէճհլէ, Մ. Տրվօ՝ Թիւթիւն րէժիսի իտթիրազընը ալմագ իսթէյէն հէյէթը սարրաֆիյէյէ վէքալէթէն Պապը Ալի իլէ իճրայի միւզաքէրաթ իտէրէք, պունտա մէհարէթը ֆէվգէլատէ իպրազ իթմիշ վէ հիւսնի մուվաֆֆագիյէթէ նայիլ օլմուշ տըր։ Մումաիլէյհիմ էհնէպի թիւճճարանը թարաֆընտան արզ օլունան մէզգիւր թէշէքքիւրնամէտէ պէյան օլունտուղու իւզրէ, րէժի ուսուլի՝ մէմլէքէթին վարիտաթընը թէզիւր իտէճէկ կիպի, պէօյլէ պիր նէթիճէի հասընէյէ միւնճէր օլմագ իչիւն պիր գուվվէթլի հէյէթը սարրաֆիյէնին մուավէնէթինէ վէ պիլճիւմլէ պլագատարանըն էմնիյէթը քեամիլէսինի ճէլպ իթմիշ պուլունան Մ. Տրվօ միսիլլու պիր միւգթէտիր վէ տէվամը գայթըն թէվասսուտընա միւհթաճ իտի։

Թէշէքքիւրնամէի մէզգիւրտէ իլավէ մէզգուր օլունարագ, պէօյլէ պիր պէօյիւք իշին իճրասընտան տօլայը Մ. Տրվօնըն իտիհիչ պիր վագթ ունուտուլմայաճագ պագը գալաճագը պէյան օլունմուշ, և շու բայլագ մուվաֆֆագիյէթինտէն տօլայը մումաիլէյհ Մ. Տրվօ ճէնապլէրինէ թէպրիքեաթը խալիսանէ արզ իտիլմիշ տիր։

Պիզ տախի պիր վազիֆէի մուգատտէսէ իֆա իթմիշ օլմագ իչիւն, Պանգը Օսմանի միւտիրը միւտէպպիրի Մ. Տրվօ ճէնապլէրինին մէմլէքէթիմիզէ մուհասսէնաթը [illegible] թէպրիքեաթըմըզը արզ իլէ քեսպը ֆէխր իտէրիզ։

—

Թարապլուսը Ղարպտան խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, վիլյայէթը մէզգիւրէտէ պազը չէյլէր իլէ տիքէր էշյասը Սուտան.տա.քի էալանճը մէհսուլ իլէ [illegible] պուլունտուղու [illegible] հիւքիւմէթը մահալլիյէ մէրքումանըն քէմալը արգ.գամըլա կէօզլէթմէքտէ իմիշ։

—

Պաղտատտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, խանանէ պուլունմուշ օլան Մինթէֆիք ա. շիրէթինին ճէհիր օլուպ, թահթը թէվգիֆէ ալընմըշ օլան Մանսուր բաշա մազհարը աֆվը ալի օլմասը [illegible] նէյլէ թալիպ [illegible] ըլընմըշ տըր։

—

Ջաթը Շահանէ Բատիշահի՝ ճէպէլը Լիպնան միւթէսարրըֆը Վասա բաշա հազրէթլէրինին մագամը մէմուրիյէթինէ ազիմէթինտէն էվվէլ հուզուրը Շահանէլէրինէ ատմ ու ֆէրման պույուրմուշլար վէ բաշայի միւշարէլէյհ թախտը չարըֆինիվ կիւնէտան խըլըտըղ ըհսան իթմիշ իսէ տէ, ճաթը Շահանէ Բատիշահի մէչրուլիյէթը Շահանէլէրի հազարաթը պաշ միւշարէլէյհ օ կիւնիւ հուզուրըլարընա գապուլ պույուրմուշլար տըր։

Անճագ տիւնքի կիւն վուգու պուլան միւսաատէի մախսուսէ իւզէրինէ բաշայի միւշարէլէյհ հուզուրը Շահանէյէ չըգմըշ, վէ իլթիֆաթը Շէհրիյարիյէ նայիլ օլտուգտան սօնրա, պէրապէրինտէ գէվճէսի վէ տամատը Քիւլլիեան Գրիգոր էֆէնտի վէ [illegible] գէվճէսի պուլունտուղը հալտէ Խ. քէնտիլէրինէ րուխսաթ վէրիլմէսի մահալլը մէմուրիյէթինէ միւթէվէճճիհէն պուրատան հարէքէթ իթմիշ տիր։

Բաշայի միւշարէլէյհ տիւնքի կիւն էհնէպի սէֆարէթլէրինէ տախի պիւրէ զիյարէթտէ պուլունմուշ տըր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Տախիլիյէ Նազըրը Էսաստ բաշա հազրէթլէրի պիր իքի կիւնտէն պէրու պիր ազ նամիզաճ օլտուղընտան, Պապը Ալիյէ կիտէմէմէքտէ իմիշ։

—Տէրսաատէթ Պօլիս րէֆագաթխանէսի մուստահդիլիճիլարը Մ. Օնի՝ պէրապէրինտէ պաշ քեաթիպ Մ. Իվանօֆ պուլունտուղը հալտէ, էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ կիտէրէք Սատրազամ հազրէթլէրի իլէ պիր խայլը միւզաքէրէտէ պուլունմուշ տըր։

—Շիմտիյէ գատար Նէզարէթը խարիճիյէ ումուրը չէհտէնտէրի գալէմինին էվրագ օտասը պիր օտատան իպարէթ պուլունտուղը վէ պու խէ գույլուսուն [illegible] վէ իշթիպահը տախի օլտուղը ճիհէթլէ, ֆիմապաատ պու իքի գալէմին պըրը պըրը էվրագ օտալարը օլմասը թէնսիպ օլունմըշ վէ իգթիզասը իճրա գըլընմըշ տըր։

—Թէքէյէ վէ Քէմալիյին մաաչլըգլարընըն մունթազամէն թէսվիյէսի հագգընտա Մալիյէ Նէզարէթի իլէ Պանգը Օսմանի պէյնինտէ պայլանմըշ օլան միւզաքէրաթ պիր նէթիճէի միւֆիտէյէ միւնճէր օլամայըրագ, [illegible] Հաթ իլէ [illegible] եազըլըր։

—Տիւնքի կիւն Ինկիլթէրրա սէֆարէթի մաշաւիրի Պապը Ալիյէ կիտէրէք, Սատրազամ վէ Խարիճիյէ Նազըրը բաշալար հազարաթը իլէ պիր խայլը միւտտէթ միւզաքէրէ իթմիշ տիր։

Սէֆարէթ պաշ թէրճիմանը տախի տիւնքի կիւն Պապը Ալիյէ կէլէրէք Խարիճիյէ Նազըրը Աարիֆի բաշա վէ միւսթէշար Սաիտ Ցարութիւն էֆէնտի հազարաթը իլէ պիր միւտտէթ միւզաքէրաթտա պուլունմըշլար տըր։

—Կէչէն կիւն Շամտա վէֆաթ իտէն Էմիր Ապտիւլ Գատէրին պէօյիւք մախտումու՝ պէտէրինին վէֆաթընը Շամտան պա թէլէկրաֆ խաքիյանի հազրէթը Շէհրիյարիյէ արզ իտէրէք, պունտուղու հազրէթը Բատիշահիյէ օլան ուպուտիյէթ վէ սատագաթընը թէքրարըն վէսիլէ իթթիխազ էյլէմիշ տիր։

Պունա ճէվապէն թարաֆը հազրէթը Շէհրիյարիտէն միւթէվէֆֆայի միւշարէլէյհ մախտումլարընըն Սուրիյա մէմուրիյէթի թարաֆընտան մազհարը րիայէթ վէ հիմայէթ օլմալարը հագգընտա էմիր ու ֆէրման սատըր օլմըշ տըր։

—Բէ-Բէր նամ թէլէկրաֆ չիրքէթինին Տէրսաատէթ վէքիլի Մ. Էկլէնտըր թարաֆընտան պաշ նէլէրէ թէպլիղ օլունան թէլէկրաֆլարըն էվրագատան մումաիլէյհ կէլէն սալը թէլէկրաֆ սուրէթիյէ մուգատէլէ իտիլմէսի ըրմընտա թէլէկրաֆ Նէզարէթինին էմր ալըն էյլէմիշ օլտուղը Մ. Էն-Բէր եազըլըր իսէ տէ, պու հարարէթը [illegible] պէյան օլունուր։

ՉԷՀԻՐԼԻ ՇԻՇԷ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Նասըլ քի բազար էրթէսի կիւնքի նիւսխէմիզտէ պիլտիրմիշ իտիք, մէզգիւր ճէհիրլի շիշէ մէսէլէսի հալլ օլունմըշ, նէրէտէն կէլտիկի, քիմէ խիտմէթ օլտուղը վէ պիրքինա պիր շիշէ օլուպ, կիւրիւլթիւլի մուհիթ օլաճագ պիր չէյ օլմատըղը մէյտանա չըգմըշ տըր։

Պու տէֆա իսթիթմիզ նազըրէն, Փէյօղլու միւտտէիւմումի մուավինի Միխայլաքի էֆէնտի հազրէթլէրի՝ ինտալ այէմ միւսէլլէմ օլան տիրայէթ վէ փէքեալէթի [illegible] պիր խայլը կիւրիւլթիւլէրէ սէպէպ [illegible] թահգիգաթը [illegible] հագգընտա նէ իչիւն զէհիրլի տիր վէ [illegible] տէյու հավատիս չըգարըլտըղը, վէ մօսթահսը Անտօնինին չանթասընտա.քի էքմէք վէ բօրթուգալըն նէ՞ հիքմէթէ մէպնի զէհիրլէնիրա տէ չօլուգ չօճուղը էէմիշ օլտըղը իչիւն չէօյլէ օլտու պէօյլէ օլտու տէնտիրիլի, վէ նէ՞ սըրրա մէպնի չիշէնին իւզէրինտէ.քի ինկլիզճէ «պօշ վէ գըրըգ պիր չիշէ» իպարէսի «սէնին կիւմէնտիրիլին էէր կէօնտէրիլէն պու չիշէ կիպի պօշ օլսա պունտան իգթիզա իտէն հիսսէլի ալապիլիրսին» տէյու թէրճէմէ օլունտուղը, վէ նէ՞ սէպէպէ մէպնի Մօզէֆ Փանի էֆէնտինին «պիր գօրգուլը չիշէ» տէյիլ տիր իֆատէսի թաալիգ ու թէպտիլ օլընտըղը, վէ չիշէյի Փանի էֆէնտի լազըմ աթմըշ տէյու հավատիս չըգարըլտըղը, վէ նէ՞ էֆքեարը մէպնի «իշպու բագէթին Ամէրիգատան կէլտիկի վէ Ամէրիգա իլէ տէ էօյլէտէն պէրու ախզու իթաայա միւնասէպէթլէրի տէրքեար պուլունան վէ պազը մէրթէպէ գույրուգ ախըրլարը միւսթաղնի թարիֆ օլան զէվաթըն էսէրի հիմմէթի օլտըղը անլաշըլմըշ, ֆագատ գույրուգ քէսմէ իլէ եարէք սուսմամագ» տէյու պիր թըգրա նէշր ու իլան օլունտըղը հագգընտա լազըմ կէլէնլէրի պիր էյիճէ թահգիգաթ իթմէլիյօր իմիշ։

Գարամանըն գօյունը
Սօնրա չըգար օյունը

թէթիւք իտի. չիմտէն սօնրա իսէ չէօյլէ տէյէճէյիզ.

Խէյալ իտինտէ խէյալ.

Զանըմըզա կէօրէ, մօսթահսը Անտօնինին չանթասընտա.քի էքմէք վէ բօրթուգալը էէյէնլէրին աղըզլարը խամ մուշմուլա էէմիշ կիպի պուրուշտուղու միսիլլու, պու մէսէլէ հագգընտա իլգա վէ կահսա վէրմէյէ վէ ինթիմթագ օլմայա մէճպուր օլանլարըն աղըզ տա խամ մուշմուլա էէմիշ կիպի պուրուշմագտա իմիշ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Հավաս գումբանիասը թարաֆընտան մախսուսէն Պէյօղլու օֆիսինէ թէպլիղ օլունմըշ տըր.

Գահիրէ 31 մայիս

Խըտիվ իլէ հէյէթը նուզզարը էէլէր Ինկլիզլէր Մըսըրը թէրք իթմէյէլէր իսէ, քէնտիլէրինին գատրի խուրէճէքլէրի թէհտիտաթընը հավի իմզասըզ մէքթուպլար ախզ իթմէքտէ պէրտէվամ տըրլար։

Լօնտրա 31 մայիս

Մէճլիսը Մէպուսանտա—խարիճիյէ միւսթէշարը Լօրտ Ֆից-Մօրիս՝ խիտմէթ օլունան պիր սուվալէ ճէվապէն տէմիշ տիր քի Ինկիլթէրրա իլէ Մէքսիգա հիւքիւմէթլէրի իքի մէմլէքէթ պէյնինտէ.քի միւնասէպաթը տիպլօմաթիգիյէնին թէճտիտի հագգընտա իճրայի միւզաքէրէ իթմէք իւզրէ այնի վագթտա Լօնտրա վէ Մէքսիգայա մէմուրը մախսուսլար կէօնտէրմէք խուսուսընտա իթթիֆագ էթմիշլէր տիր։ Մէքսիգա հիւքիւմէթլէրի [illegible] քէսէր խուսուսէ կէթիրիլմիշլէր տիր։

Պինպաշը Է. Պէյրինկ՝ այնի խիտմէթ, բիւտժէ վէ մէմուրիյէթլէ, Գահիրէտէ.քի Սըր Էտիւար Մալէթին եէրինէ գայիմ մագամ օլունմըշ տըր։

Աժանս Բիւթէրին [illegible] Պէյօղլու մախսուսէն Պէյօղլու օֆիսինէ թէպլիղ տըր.

Վիէննա 31 մայիս

Պօհէմիա մէճլիսը ումումիսինին ինթիխապաթը տիւնքի կիւն [illegible] ըղտա պույուրմըշ տըր։ Մէճլիսը մէզգիւր [illegible] իթթիխազ իտէճէք տիր։ [illegible] ֆէրմանըն էթրաֆընտա գարարտա [illegible] օլունաճագը կատէթմալըտը՝ հիւքիւմէթին բօլիթիգայի թափսիլէն իչիւն ինթիխապաթըն նէթիճէսինէ պէք պէօյիւք էհէմմիյէթ վէրիլիյօրլար։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Թիֆլիստէն մայիս 8 թարիխի իլէ եազըլան խուսուսի պիր մէքթուպտա օգունտըղընա կէօրէ, Մշակին մաթպաասընտա իճրա օլունան թահարրիյաթըն՝ Երեվանտա.քի թահարրիյաթլա իրթիպաթը ու միւնասէպէթի վար ըմըշ։ Պունտան ագտէմ գրամէնլըան իթմիշ օլտըղըմըզ վէճհլէ, Երեվանտա Ռուս հիւքիւմէթի թարաֆընտան ախթէ.քի զէվաթըն խանէլէրի թահարրի վէ թէճեսսուս օլունմուշ տըր.

1. Տօգթօր Լէօն Տիգրանեանց, «Առողջապահական Թերթ» նամ կազէթանըն մուհարրիրի,
2. Տօգթօր Վասիլ Բարաջանեանց՝ «Պսակ» նամ կազէթանըն մուհարրիրի,
3. Սարգիս Բէգնազարեանց՝ թէմսիլ մէքթէպին միւտիրի, (Ալէմանիատա թահսիլը իլմ իթմիշ տիր.)
4. Ռուբէն Ջալալեանց, ավօգաթ (Մօսգովա տարիւլֆիւնունունտա թահսիլը իլմ իթմիշ տիր)
5. Օրիորդ Գայիանէ Յովհաննիսեան՝ մահալլի գըզլար մէքթէպի մուավինիսի վէ «Արձագանք» կազէթասընըն մուհարրիրի Պ. Աբգար Յովհաննիսեանըն հէմշիրէսի.

Պունլարտան մաատա Երեվան մէրքէզ մահքէմէսինին րէիսի միլլէթտաշըմըզ Գահրաման աղա Մէլիք-Ազատեանըն խանէսինի տախի թահարրի իթմիշլէր տիր։

Իսէ.քէ պու վէ կէրէք տիքէր պիր չօգ Էրմէնի խանէլէրի հէր նէ գատար պասըլըպ արաչթըրըլմըշ իսէ տէ, Երեվան վալիսի կիւրէճի միլլէթինէ մէնսուպ Շալիկօվըն անլէր հագգընտա կէօստէրտիկի չիւպհէլէրի իսպաթ իտէճէք հիչ պիր էսէր վէ էմարէ պուլունամամըշ տըր։ Պունըն իւզէրինէ մէրգում վալի հիւքիւմէթէ եանլըշ մալիւմաթ վէրմիշ օլմամագ վէ անըն նէզտինտէ փիւչիւք տիւշմէմէք իչիւն Մշակ կազէթասընըն մաթպաասը տախի թահարրի օլունտուղու հէր ֆէնալըգըն մէրքէզը վէ մէնպաը օրասը պուլունտուղը պէյան իթմիշ օլտուղընտան, մալիւմ օլտըղը վէճհլէ Թիֆլիստէ մաթպաայի մէզգիւրէ տախի պասըլըպ արաչթըրըլմըշ տըր։

Հալպու.քի հիւքիւմէթին նէ՞ արատըղը, վէ Էրմէնիլէր հագգընտա չիւպհէսի նէ՞տէն իպարէթ իտիւկի հէնուզ անլաշըլմամըշ, պու պապտէ միւխթէլիֆ րիվայէթլէր տէվէրան իթմէքտէ իմիշ։

«Մշակ»ըն մաթպաասընտան գալըթ օլունան էվրագ միյանընտա հէնուզ չայանը տիգգաթ պիր չէյ պուլունամամըշ տըր։ Թահարրիյաթը մէզգիւրէ էսնասընտա մաթպաանըն պիւթիւն էշեա վէ էտէվաթը տախի գալպ իտիլմիշ օլտուղընտան, «Մշակ» պիր հաֆթա գատար նէշր օլունամայըպ, լաքին պիր հաֆթա սօնրա պու քիւլլի հալ չըգմայա պաշլամըշ տըր։

—

Թիֆլիստէ.քի Մշակ կազէթասընըն սօն նիւսխէլէրինտէն պիրինտէ օգունտըղընա կէօրէ, պիր վագթտան պէրու միւսաֆիրէթէն Տէրսաատէթտէ պուլունան Ռուսիա Էրմէնիլէրինտէն Գրիգոր Նիկողոսեան էֆէնտինին պիրատէրի Թիֆլիս սաքինէսինտէն վէ ասհապը սէրվէթտէն Պ. Նիկողայոս Նիկողոսեան՝ հիսապա տաիր պիր ուսուլ իճատ վէ իխթիրա իտէրէք, պու ուսուլ մուամէլաթը թիճարիյէ վէ սարրաֆիյէյէ պէօյլէ պիր սուհուլէթ իրայէ իթմէք իսթիհտարընտա պուլունմագտա իմիշ։ Շէօյլէ քի, Մումաիլէյհ Պ. Նիկողայոս Նիկողոսեան՝ Գաֆգասիա վէ Ռուսիատա ալէլէքսէր թիւճճարան նէզտինտէ գուլլանըլան պիր նէվի հիսապ թէսպիհինի էօյլէ պիր միւքէմմէլ հալէ կէթիրմիշ տիր քի, պու թէսպիհ վասըթասըյլա էն ճէսիմ վէ պէօյիւք նէքիւմլէր (գումար) քիւսուրաթլարըյլա (կոտորակ) պէրապէր բէք չապուգ սուրէթտէ ճէմ ու հիսապ իտիլէպիլիր կիպի պիլճիւմլէ պանգա հիսապլարը տախի բէք չապուգ թէսվիյէ օլունապիլէճէք, վէ ֆայզլար չիմտիյէ գատար մախսուսի քէրրաթ (աղիւսակ) իւզէրինէ հիսապ օլունմագտա իքէն, պունտան պէօյլէ մէզգիւր թէսպիհ վասըթասըյլա հիչ պիր եանըլըշ վէ էքսիքլի օլմագսըզըն գօլայճա հիսապ իտիլէպիլէճէք տիր։ Թէգլիտ Պ. Նիկողայոս Նիկողոսեանըն իխթիրա էթթիտիւկի հիսապ թէսպիհինի վասըթասըյլա [illegible] թէսպիհինին [illegible] էվլէրի վէ Ռուս [illegible] վէ թէսպիհի [illegible] պիլէճէք [illegible] Մէճլիսը [illegible] (Թիճարէթ մէքթէպի) իլմի [illegible] Պ. Նիկողայոս Նիկողոսեանըն մէզգիւր [illegible] հիսապ թէսպիհինի պիր [illegible] Մշակ թէլէմիզինտէն պէհս իլէ օն ու իքի էվվէլ վէ ասլը [illegible] թիւճճարի [illegible] Պ. Նիկողայոս Նիկողոսեանը թէպրիք էյլէրիզ։

—

ԻՖԱՏԷԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Պրուսատա Ազգ. Երկսեռ վարժարանը իչիւն պիր վարժուհիյէ իհթիյաճ օլտուղու վէ թալիպ օլանլարըն մաթպաամըզա կէլմէսի կէօչէնտէ կազէթամըզ վասըթասըյլա իլան գըլընմըշ իսէ տէ, հէնուզ էօյլէ պիր մուալլիմէ պուլունմայըպ, պու թէֆա պիր մէքթուպ իլէ վուգու պուլունան սուալինէ ճէվապէն մէզգիւր Ազգ. Երկսեռ վարժարանը Հոգաբարձութիւնընա պէյան իտէրիզ։

ԻԽԹԱՐ

Գալաթա սարրաֆանը միւթէպէրանընտան Գուլագսըզեան Մարգար էֆէնտի ալէյհինտէ Բաուֆ էֆէնտի նամ քիմսէ թարաֆընտան իգամէ օլունան իքի գըլթա բինար [illegible] տավասընըն էսասը վէ սուրէթը ճէրէյանը չայանը միւթալաա օլտուղընտան, եարընքի նիւսխէմիզտէն իթիպարէն թէֆսիլաթ նագլէն նէչր իթթէճէյիզի իխթար իտէրիզ։

—

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Պապը Ալի ճատտէսինտէ 20 նումէրօլու խանէտէ վագը մաթպաամըզըն իքինճի գաթը պօչ օլուպ, տէօրթ պէչ օտայը չամիլ պուլունտըղընտան, ավօգաթ վէ թիւճճարլար պու մահալլէ [illegible] տէվասըն [illegible] օլմայըպ տա էալընըզ [illegible] միւրէքքէպ վէ մաթպաաճը եանըպինտէն հէր քիմ պիր օտա վէ եա թէքմիլ մէզգիւր գաթը իսթիճար իթմէք արզու իտէր իսէ, միւրաճաաթ իտէճէքլէրի միւշարիլէյհ մաթպաայա իսէ թահրիրէն լազըմ կէլէնինի պէյան իտէրիզ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Կրթական խնդիրն քառորդ դարէ ի վեր ազգին ազնուագոյն դասուն մէջ կը յուզուի։ Ազնուագոյն դաս ըսելով մեք չեմք իմանար հարուստ դասը միայն, այլ թէ հարուստ, թէ արհեստաւոր և թէ աղքատ դասերուն մէջ այն մասն միայն, որ ուսումնական կամ ուսումնասէր է, և ազգին գործոց և օգտին վրայ կը մտածէ։

Այո՛, գիտեմք թէ դաստիարակութեան սիրելի անուան տակ քառորդ դարէ ի վեր շատ մը ծրագրեր և կանոնագրեր խմբագրուեցան, հրատարակուեցան, հետզհետէ յօդուածներ ի լոյս ելան ինպաստ կրթական սուրբ գատին, ազգային երեսփոխանական ժողովոյ, վարչական ժողովոց և խորհրդոց, պաշտօնական և անպաշտօն ակմբոց և կաճառաց մէջ վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան, պատգամներ արձակեցան, որոշումներ արձանագրուեցան, սակայն ուսումնասէր դասն մինչև ցարդ դժգոհ մնաց, և պիտի մնայ, քանի որ կրթական ընդհանուր յառաջդիմութիւն մը չտեսնուիր ազգին մէջ։

Մարդ կ'ափշի կը զարմանայ երբ գերբնական այսքան ճգանց, անձնանուիրական այսքան զոհողութեանց, ճարտարախօսական այսքան քարոզութեանց, քրտնաթոր այսքան աշխատանաց փոխարէն՝ չտեսնար արդիւնաւոր և փրկարար արգասիք մը դաստիարակութեան, կրթութեան և ազգային լուսաւորութեան։

Ազգաց և ժողովրդոց դէպ ի լոյս հսկայաքայլ յառաջդիմութեան ժամանակի մը մէջ, երբ կը դիտեմք մեր արդի անշարժ վիճակը, կարծէեր վիշտ մը կ'ըրգանք, անհնարինս կը տրտմինք և կը տխրինք, և դառնագին սրտիւ կը պատճառաբանենք թէ ինչո՞ւ ազգն համօրէն չյառաջադիմեր լուսաւորութեան երջանկաւէտ պողոտային մէջ։

Առանց երկարաբանելու և բացագանչելու թէ ով է կրթական գործին անյաջողութեան պատճառն, պարտիմք անկեղծ սրտիւ, խղճի անաւտ ձայնիւ հարցնել թէ ԻՆՉԷ՞Ն է այս անյաջողութիւն։

—Ամեն ատեն երբ այսպիսի անկեղծ հարցմանէ մը պատասխան ուզուի, այս կը լսուի ողջամիտ բերաններէ, «թէ ամէն կրթական առաջարկ կամ ծրագիր, որք թղթի վրայ կը տեսնուին, ՎԵՐԵՐԸ կը թռին, այսինքն ազգային կենաց հորիզոնէն վեր լինելով անհպելի, մինչև մէկ ատեհան երաւացի է այս գանգատ, վկայ Հ. Իփէկճեան Էֆէնտիի ստուարագոյն ծրագիրը, որ աւանդելի ուսմանց չարքը նշանակելէ յետոյ՝ դրամական այնպիսի չարք մ'ալ կը նշանակէ, որ քաղաքական կառավարութիւն ունեցող ազգ մը միայն կարող է զայնս գործադրել։ Ծրագիր մը թէ ստուար լինի և թէ միջակ. պարտի ցոյց տալ այնպիսի միջոցներ, որք ազգին ներկայ գրից, բարոյական կենաց, նիւթական հանգամանաց, տեղական պիտոյից համապատասխանող լինել և դիւրագործադրելի. Հակառակ պարագայից մէջ հետեւանքն անգործութիւն, վհատութիւն, լքումն, վերջապէս բարոյական անկումն է միշտ։

Մեք այնպէս գիտեմք և համոզուած եմք, թէ ո և է հանրօգուտ մէկ ծրագիր՝ առանց դրամական մասին ապահովութեան անգործադրելի կը մնայ։ Երբ այսպիսի ճշմարտութիւն մը արևու նման կը փայլի, ինչպէս կարելի է ուրեմն կրթական այն մեծ չէնքը, բարոյական այն ահագին չէնքը կառուցանել, որմէ կախեալ է բովանդակ ազգին լուսաւորութիւնն ու երջանկութիւն։

Իփէկճեան ծրագիրն անյաջողութեան մատնուեցաւ, զի դրամական մասն ապահովեալ չէր. արդի Ուսումն. խորհրդոյ ծրագիրն ալ, ինչպէս կը լսուի ցաւ ի սիրտ, [illegible] վրայ է, և թէ մինչև ցարդ ջուրն ինկած չէ, վասն զի այս ծրագիրն ալ դրամական մէկ կարևոր մասը հիմնած է աւազի վրայ.—Թաղային սընտուկներու վրայ.—Թաղային սընտուկներն պիտի օգնեն եղեր կեդրոնական մէկ վարժարանի, այն սնտուկներ, որոց և ոչ մին նախանձելի վիճակ մը ունի և կրցած է գէթ իր նախակրթարան վարժոցը փայլուն պահել, որոց և յոյժ մեծ մասը միշտ կարօտ մնացած՝ հանրական հանգանակութեամբ շատ անգամ գոյած է իւր մերկութիւնը։

Արդէն ազգային պատմական տեսակէտով ևս այս տեսակ միութիւններ կարելի չեն եղած ազգին մէջ։ Դեռ երեկ քանի մը մօտակայ թաղերու վարժարաններ միացան, սակայն այս միութիւն շուտով խզեցաւ, և տուժեց միայն այն դասակարգն, որ դաստիարակութեան գործին ու պաշտօնեայն լինելու ձեռն ունեցած էր։

Թաղային սնտուկներ պիտի օգնեն եղեր կեդրոնական վարժարանի մը հաստատութեան, ինչ գեղեցիկ յոյս։ Այն սնտուկներն, որք այսօր չեն կարող վճարել, կամ չեն ուզեր հատուցանել իրենց քանիչէրի [illegible] տուրքերն անգամ, որ կը պարտին Պատրիարքարանի կեդր. սնտուկին, պիտի յօժարի՞ն վճարել Ուսումն. խորհրդոյ գծած այն փոքրիկ տուրքերը, որք պիտի յատկանան ի պէտս հաստատութեան կեդր. վարժարանի։

Թաղային սնտուկներն պիտի օգնեն եղեր, վասն զի այլ է պատրիարքական սնտուկ, այլ է կրթական սնտուկ, սակայն անգին սնտուկ մ'ալ կայ, որ ոչ նուազ արգահատանաց արժանի սնտուկ մ'է, գթութեան յարկի մը յատկացեալ սնտուկ, որոյ դէմ մի և նոյն մեղքը գործած են այդ Թաղային սնտուկներ, այսինքն անվճար թողած են իրենց այն պարտքեր, որ Ս. Փրկչի մօտաման ի հաշիւ ունին․․․ Այսպիսի բարեմասնութիւններով (՞) օժտեալ սնտուկնե՞րն պիտի օժանդակեն Ուսումն. խորհրդոյ անդրանիկ ծնունդն եղող կեդր. վարժարանին և պիտի պահպանեն այդ նորածին երախային գոյութիւնն ու կեանքը։

Սակայն թող չկարծուի, թէ մեք յոռի տեսութեամբ կը փափաքինք Ուսումն. խորհրդոյ այսպիսի մէկ սխրագործութեան առջև խոչընդոտներ դնել։ Այսպիսի լուսաւորեալ ժամանակի մը մէջ ազգին մէջ ոչ ոք կ'ուրանայ դաստիարակութեան և կրթութեան կարևորութիւնը։ Համայն ազգն իրաւամբ կ'ըղձայ որ Կ. Պոլիս նշանաւոր լուսաւորութեան մ'է Հայութեան, բազմահայ քաղաք մը, ուր քանի որ ազգային կեդր. բարձրագոյն ուսումնարան մը հաստատուած չտեսնուիր, ինչպէս է այժմ, ամօթ և նախատինք է մեզ, և մեր գաւառաբնակ եղբարք ոչ ինչ պարտք կունենան յայսմհետէ սիրոյ և մեծարանաց հաւաստեօք պատուել զմեզ։

Ազգին համար վարժապետ և քահանայ այսինքն ազգային լեզուի, գրականութեան և եկեղեցւոյ գոյութեան և պայծառութեան համար մշակներ պէտք են։ Այս մշակներն ուստի պիտի ելնեն։

—Հարկաւ ազգային կեդր. վարժարանէ մը։ Արդարև ազգն ունի վանքեր, սակայն այդ վանքերն, ինչպէս երկար ժամանակէ ի վեր փորձերը ցոյց տուին, անկարող են ազգային այս մեծ պիտոյքը լեցնելու։ Ընդունելի է այլ և ս վանօրէից վրայ մեծամեծ յոյսեր դնելով ձեռն ի ծոց անգործ մնալ։ Շատ խիկ է, եթէ վանօրայք յայսմհետև կարողանան ինքզինքնին պահպանել առանց ծանր բեռ մը լինելու ազգին։

Թաղային վարժարաններ կան, սակայն դոքա ևս չեն կրնար այնպիսի դիրք մը ստանալ, որ կարենան կեդր. վարժարանի մը պէտքը լեցնելու, ոչ իսկ մէկ թաղ առանձին ձեռնհաս է այս մասին ինչպէս ամեն մանրամասնին հաշիւներ ցոյց կուտան զայս։

Արդէն իսկ կազմեալ ընկերութիւնք ևս չեն կրնար այսպիսի գործ մը ստանձնել, առանց վըտանգի ենթարկելու իրենց բուն նպատակը, այն է նախնական ուսմանց տարածումն ազգին մէջ և հայթայթումն նիւթական պիտոյից դպրոցասէր կարօտ մանկտոյն։

Բայց ի վեր քան զամենայն բան մը կայ, որով միայն Ազգ. վարչութեան կարելի է յաջողել։ Գործ մը որքան մեծ կամ փոքր լինի, մարդով և դրամով կ'յաջողի, զայս ոչ ոք կուրանայ։ Հայոց ազգին մէջ, ինչպէս յայտնի է արդէն, մարդ և դրամ, փա՛ռք Աստուծոյ, այնքան սակաւագիւտ չեն, բայց բան մը կ'պակսի, մեր սրտին մէջէն բան մը պակսած է, որ զմեզ կ'կասեցնէ ամեն տեսակ բարենպատակ ձեռնարկութիւններէ, այն է ՎՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆԸ։ Անվստահութիւնը ժամանակէ մը ի վեր տիրած է ազգին մէջ։ Պէտք է լցուի այս պակասը։ Բարձրագոյն դասէ սկսեալ մինչև յետին ռամիկ դասն այսօր անվստահ աչօք կ'դիտէ այն ամեն ձեռնարկութեանց վրայ, որք թէև առ երևոյթս նոր կերևին, սակայն անցեալէն տխուր նշաններ ունին, որք կ'յիշեցնեն այնպիսի օրեր, յորս միևնոյն ձեռնարկներ սկսան թէև, սակայն․․․ Դեռ մոռցուած չէ Շահնազար—Նուպարեան վարժարանը. այդ վարժարանին փակումն աղէտաբեր եղաւ ազգին։ Այդ փակումն ազգը քսան տարի դէպ ի յետս յետս մղեց, վասն զի այդ փակման ահաւոր հետևանքն եղաւ ահագին անվստահութիւն մը, որ գուցէ քիչ շատ դարմանուէր, եթէ այն ժամանակի նոյն վարժարանի խնամակալութիւնն համարատուութեամբ մը մտքերը բուժելու կամք ընէր։

Արդ առանց վստահութիւն ներշնչելու և զայն երաշխաւորելու, անհնար է ըստ մեզ կրթական ո և է ծրագրի մը գործադրութեան յաջողութիւնը։ Դրամը վստահութեան երաշխաւորութեամբ ձեռք կը բերուի, և կըրթական ծրագիր մ'ալ յայնժամ և եթ կը յաջողի, երբ դրամական ամէն միջոցներն յապահովի պատրաստ ունի։

Ուսումնական խորհրդոյ ծրագիրն հարկաւ Ազգ. վարչութեան կողմէն շուտով պիտի ընդունուէր և գործադրութեան դրուէր, եթէ մեր հին սովորական քանի մը թերութիւններն չ'պարունակէր, իւր մէջ, որոց մին ի վերև յիշատակեցինք արդէն, այն է կեդր. վարժարանին ամսական ծախուց մի մասը հայթայթել թաղ. սընտուկներէ։ Ազգ. վարչութիւնն այսպիսի յետաձգմամբ անշուշտ փափաքած է հնարաւոր միջոցներ գտնել ի մասին կեդր. վարժարանի նիւթական պիտոյից ապահովութեան, յիշելով անշուշտ այն առածը թէ շատ քաղողը շատ կ'լինայ։

(Շարունակելի)

ԽՆԴԻՐ
ԷՋՄԻԱԾՆԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ

(Տե՛ս նախընթաց [illegible])

Ը.

Բայց ի՞նչ միջոցաւ պիտի յայտարարէ և պաշտպանէ իր իրաւունքն, որ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բարձրագոյն հեղինակութեան մէջ ժամանակէ մ'ի վեր բռնաբարուած է։ Ահա այս է բըռնաբարութեան իրողութիւնն վաղուց լուլի հաստատուելէն և այնքան տարիներէ ի վեր կայուն. հնպէս և լռելեայն բողոքոյ նիւթ լինելէն ետև, խնդրոյն ամենէն էական մասն, այն մասն որ ներկայ պարագայից մէջ գործնական լուծման կ'կարօտի։

Արդ՝ մեր Ազգային ժողովն փոխանակ այս լուծման միջոցը փընտռելու կ'կրկնէ այն ընդհանուր դիտողութիւններն ու տեսութիւններն, զոր արդէն 1865ի Ռուսիոյ Ցանձնաժողովն երկարօրէն տեղեկագրած է Պոլոժենիէյի վնասակար տրամադրութեանց վրայ, և տեղի կ'տայ դժբաղդաբար այնպիսի խնդիրներու և առաջարկներու, որ ոչ միայն բուն խնդրոյն լուծումն կրնան երկարաձգել, այլ և անոր՝ առաջադրեալ նպատակէն տարբեր ուղղութիւն, և մեր եկեղեցւոյ իրաւանց հակառակորդներուն ձեռքը զէնք տալ։ Եւ իրօք, ի՞նչ կը նշանակեն Պոլոժենիէյի յօդուածոց վերաքննութեան, ի՞նչ կաթողիկոսական իրաւասութեան երկուութեան (տիւալիզմ) առաջարկ, ի՞նչ, Ցանձնաժողովի լիազօրութեան, ի՞նչ, անհարազատ կանոնագրի մը վերա[illegible], ի՞նչ [illegible] [illegible] խնդիր, եթէ ոչ, ինչպէս արդէն ակնարկեցինք, տանիլ մեզ այն վիճակին, ուր ընկանք հոգելոյս Գէորգ կաթողիկոսի ընտրութեան ժամանակ, նոր նոր կնճիռներ գրգռել, այս կամ այն տէրութիւնը վիրաւորելու առիթ տալ, և գլխովին անյաջողութեան դատապարտել խնդիր մ'որուսական Ազգային ժողովն ազգաչաշ լուծում մը տալու եռանդ և տրամադրութիւն կ'ցուցնէ։ Բայց եռանդ, ջերմ լեզու, հայրենասիրական ճառեր և պատմական ու աստուածաբանական հմտութիւն բաւական չեն խնդրոյն լուծման համար, այլ [illegible] ոգի մը, խնդրոյն բուն էութիւնն ըմբռնելու և օրինաւոր միջոց մ'ընտրելու։

Ուստի՝ ըստ մեզ՝ Ազգային ժողովին պարտաւորութիւնն էր ներկայ խնդրոյն նկատմամբ որոշել,

ա) Թէ Պոլոժենիէ անուն կանոնագիրն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ դարաւոր իրաւանց, ոգւոյն եւ կազմակերպութեան անհամաձայն և օտարոտի կանոններու հաւաքածոյ մ'է.

բ) Թէ այդ կանոնագիրն նշանակութիւն և գոյութիւն չունի Հայոց համար.

գ) Թէ պէտք է Համազգային եկեղեցական ժողով կամ թէ ան Ցանձնաժողով մը կազմել, որ պաշտօն ունենայ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ բնութիւնն, վարչական և ժողովրդային կազմակերպութիւնն և ներքին հանգամանքը տեղեկագրել և Ազգային ժողովին քննութեան ենթարկել.

դ) Թէ այդ տեղեկագիրը նըկատողութեան առնուելէն և վաւերանալէն ետև՝ Սրբազան նախագահն՝ խառն պատգամաւորութեամբ և յայտագրով ներկայէ առ Բ. Դուռն կամ առ Վեհ. Սուլթանն և Տէրութեան բարձր պաշտպանութիւնը հայցէ այդ տեղեկագիրն հաղորդելու Ռուսիոյ դեսպանին և միանգամայն այն Տէրութեանց ներկայացուցիչներուն, որոց ներքև Հայ հպատակներ կ'գտնուին։

ե) Թէ յարմար է այդ հաղորդակցութիւնը կատարել Ռուսաց վեհափառ կայսեր թագադրութենէ առաջ. պարագայ մ'որ կրնայ Հայոց դատին յաջողութեամբ նպաստել.

զ) Թէ Ազգային ժողովն պարտի վերապահել նոր կաթողիկոսի ընտրութեան իրաւունքն, մինչև իր առաջարկին տրուելիք նպաստաւոր կամ աննպաստ ընդունելութիւնն։

Այս ձեն, որ մեր ժամանակակից ամսագրոյն մէջ ըրած [illegible] ուրուագիծն է, ոչ միայն բանաւոր, օրինաւոր և գործնական է, այլ և պատուաբեր Հայոց համար, միանգամայն քաղաքագիտական, քանի որ ցոյց պիտի տայ բոլոր աշխարհին՝ նախ մեր Եկեղեցւոյ նախնական, ժողովրդային ոգին ու հանգամանքը, կաթողիկոսութեան արդի վիճակն, մեր համեստ ու պարզ միջոցներն՝ դարաւոր իրաւանց,

---

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԸԶ

ՄՈՒՍԷՆՆԻՖԻ
ԷՄԻԼ ՐԻՇՊՈՒՐԿ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԸՍՄ
ՏԻԿԷՐ ՊԻՐԻՆԻՆ ՃԻՆԱՅԷԹԻ

Գ.

ՄԷՔԹՈՒՊ

(1729 [illegible])

Օ զէմանա գատար Լիւսիլին եալընըզ պիր քէտէր վէ թէէսսիւֆի պուլունուր, պու տա քէնտիսինին օլըրըը բէտէրինտէն կիզլէմէկէ օլան մէճպուրիյէթինտէն իպարէթ իտի։

—Աշգ ու մուհապպէթիմիզ ուղուրընտա պու չէյ լազըմ տըր տէմիշ իտի քէնտիսինէ Էտմօն։

Լիւսիլ իչիւն իսէ աշգ ու մուհապպէթինի մուհաֆազա իթմէք՝ հայաթընը մուհաֆազա իթմէք օլտուղընտան, իշպու օըրըը բէտէրինտէն կիզլէյիպ պիր չէյ սէօյլէմէտի։

Մամաֆիհի Լիւսիլ հէր նէ գատար պապասընըն Թավրընտա պիր գաչ կիւնտէն պէրու կէօրտիւկի Թէպէտտիւլ ու Թէղայյիւրտէն իւրքէրէք, անըն պիր չիւպհէսի օլապիլտիկինի քէնտի քէնտիյէ քէշֆ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, էսպապըն պիր գըսմընը բէտէրինին վագըֆ օլմուշ օլտուղընը խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէմէքտէ իտի։

—Սէվկիլիւ Էտմօնըմ, տէտի Լիւսիլ քէնտի քէնտինէ, մէքթուպը օգուտուգտան սօնրա, -ա՛հ, կիտէճէք, գարարլաշտըրըլմըշ տըր․․․ Էվվէթ, պէօյլէ լազըմ տըր, կիւնլէր կէչիյօր, վագըթ գալմայօր․․․ Ա՛հ, գալպիմ չահատէ՞յ խոյսօր քի մուվաֆֆագ օլամազ տըր։ Զէքոթիկի եէթէր օ՛լմասը մը Պիլճիսմէ գուլլարընը կէօզլէյէն Ճէնապը Հագգ անը մէյուսիյէթէ տիւշար իթմէյէճէք տիր։ Զավալլը կէթմէք իսթէմէյօր։ Ա՛հ, պու պապալը պէն տէ օնտան աչ մէրագ իթմէյօրըմ. լաքին լազըմ տըր, սաատէթէ նայիլ օլմագ իչիւն պագըշ ֆէտագեարլըգլար իգթիզա իտիյօր։ Պու կիճէ գարարլաշտըրըլան մահալլէ կիտէճէյիմ, պու աքշամ սօնու տըր․․․ Քէնտիսի չօգ թէհլիքէլէրէ սալտըրըյօրըմ, գիրա էկէր կէօրիւնիւրսէմ Թանըլաճագ օլուր իսէմ, իշիմ պիթմիշ տիր։ Լաքին էկէր Էտմօն պէնի կէօրմէյէճէք օլսա եօլա չըգաճագ Թըտպիրը օլմայաճագ տըր։ Էտմօն պէնի չագըրըյօր, կիտէյիմ քէնտիսինէ եիւրէք վէ իւմիտ վէրէյիմ։

Պունու տիյէրէք Լիւսիլ պիր մօմ եագըը վէ մէքթուպը Թուրթուշլարըպ մահվ իթմիշ իտի տէ, նէ չարէ քի պու ինթիզամըն արթըգ Փախտէսի գալմամըշ իտի։

Կէօզլէրի եաշ իլէ տօլմուշ օլտուղընտան, անլէրի էյիճէ սիլտիքտէն սօնրա, ագշամ Թաամընըն Թէրթիպինի սէօյլէմէք վէ եօլէ պիր մունթազամ չիֆթլիկին տախիլի իշլէրինի եօլունա գօյմագ իւզրէ աշաղը գաթա էնտի։

Օ արա Րուֆիա մէրատան օթ եիւքլիւ պիր արապա կէթիրմէքտէ օլուպ, գըզը կէօրիւնճէ սուրէթը միւքէտտէրանէտէ պիր սէլամ վէրտի։ Լիւսիլ՝ մէրգումըն պագըշընտա կէօրտիւկի էսէրը հիւզն ու քէտէրէ թէաճճիւպ իտէրէք, սիւզիւլ իթտի.

—Բիւէրճիւլիմ, նէ՞ օլտու սանա. սէնի գըըըգ կէօրիւյօրըմ։

—Սահիհ տիր, Մա՛տմուազէլ, բէք էյի պիր հալտէ տէյիլիմ, հիչ էյի տէյիլիմ։

—Իչլէր իսթէտիկին կիպի կի՛թմէյօր մը. լաքին զանն իտէրիմ պէօյլէ պիր կիւզէլ կիւնէշտէ օթլարըն չապուգ գուրույօր։

—Ֆիլհագիգա, Մատմուազէլ, իշին տէօրթտէ իւչիւնի կիւնէշ իճրա իտիյօր իսէ տէ, պէնի պաշգա պիր չէյ քէտէրէ տիւշար իտիյօր․․․

—Էյ պունու պանա սէօյլէյէ՞մէզմիսին, տէտի գըզ Թաթլը պիր սէտա իլէ։

Էսկի էմէքտար պու սէսի իշիտինճէ իչինի պուշագըլար իլէ տօլտուրմըշլար կիպի պիր ըզտըրապա տիւշար օլտու։

Րուֆիա պունու տիմէսինլէ պէրապէր գըզա տօղրու իքի ատըմ ալարագ, «Էկէր պու աքշամ կիւնէշ պաթտըգտան սօնրա տըշարը չըգըպ կէզմէք նիյէթինտէ իսէն, պու նիյէթինտէն վազ կէչ վէ օտանտա գալ» տիմէք իսթէտի իսէ տէ, օ արա պիրտէն պիրէ ժագ Մէլիէ մէյտանա չըգագըրտան, Րուֆիա աղըզընը աչամազ օլտու։

Անճագ մահզուն մահզուն գըզըն եիւզինէ պագարագ վէ պիր տէ ա՛հ իտէրէք պըրագըպ կիթտի։

—Պիչարէ Բիէր, տէտի Լիւսիլ քէնտի քէնտինէ, հագիգաթէն պէօյլէ պիր քէտէրի վար. իհթիմալ քի եինէ բէտէրիմին հիտտէթինէ ուղրամըշ տըր։

Դ.

ԳՈՒՐՏ ԳԸՐԱՆ

Օ ագշամ կիւնէշ պաթտըգտան սօնրա ալաֆրանկա սաաթ եէտի պուչուգա տօղրու ուզուն պօյլու պիր ատամ չիֆթլիկէ կէլտի։

Պու ատամըն պաշընտա եումուշագ քէչէտէն մամուլ պիր շափգա, ախագընտա նալչալը վէ պիր չօգ չիվիլի գօճաման գօճաման գունտուրալը վէ սըրթընտա մավի բէնքտէ պիր իշ կէօմլէյի պուլունուպ, արգասընտա չէվինէ պիր ավ թիւֆէնկի ասըլը իտի։

Օ զէմանըն ալըշըգըմլէ քէօյլիւ վէ չիֆթճիլէրի կիպի, պու ատամըն տա[illegible] խի չէհրէսի կիւնէշտէն եանմըշ վէ բէնկի էսմէրլէշմիշ իտի. Փագաթ բէնկի հէր նէ գատար էսմէրլէշմիշ վէ Թավր ու Նազարը սէրթլէշմիշ իտի իսէ տէ, եիւզինտէ եինէ պիր էսէրը Թէվէճճիւհ կէօրիւլիւյօր իտի։ Քէնտիսի գըրգ չագլարընտա, ալնը կէնիշ վէ գաշլարը հէմ չօգ հէմ չաթըգ պիր ատէմ իտի քի, եիւզինէ տըգգաթլը պագըլտըգտա, պունուն եալընըզ բէք հէյպէթլի օլտուղը տէյիլ, սէօզլիւնտէ տէ սատըգ վէ Փիքրինտէ սապիթ պիր չախս օլտուղը անլաշըլըր իտի։

Հալ պու քի մէրգումըն նիմ վահշի վէ սէրթ հէյպէթի Թահթընտա Փէվգալատէ պիր սաֆվէթը գալպ մէվճուտ օլուպ, գիրա պու ատամ՝ խիքէտնըն էօթէսինտէ, անլաշըլմազ տէրէճէլէրտէ, հաթթա ճիննէթ մէրթէպէսինտէ պիր չէճաաթը գահրամանանէ իպրազ իտէպիլիր իտի։

Պագը հըսսիյաթըն միւպալաղայա վարարագ չըղըրտան պիլէ չըգմագ տէրէճէսինէ կէլտիկի էքսէրիա կէօրիւլմիւշ տիր։

(Տէվամ)

արդարութեան և խղճի ազատութեան վրայ հիմնեալ դատ մը պաշտպանելու համար, ապա մեր պատկառելի դիրքն՝ որ անտարակոյս Հայոցս վրայ տիրապետող Տէրութեանց համակրութիւնը պիտի գրաւէ և հաւանական է որ գործնական արդիւնքն յառաջ բերէ ։

Թ.

Սակայն մեր առաջարկին ոգին և ձեւն անտես առնլով յառուկ դիտմամբ կամ անգէտս, երեսփոխաններէն ոմանք երկրորդական մի քանի կէտեր անկից քաղած կ'երեւին, և Ընդհ. ժողովին մէջ կ'յուզեն, անոնց [illegible] տարբեր գոյն և իմաստ տալով, այնպէս որ իրաւամբ [illegible] չարժելու պատճառ կ'լլլնին ։ Ջերաշ Էֆէնտին՝ որ կարդացածն հասկցող և քիչ խօսքով շատ բան հասկցնելու փափաք ունեցող ուշիմ երեսփոխան մ'է, կ'զարմանայ որ Փանոսեան Էֆէնտին կ'ծիծաղի՝ կաթողիկոսական խնդրոյն վճռաբանութեան առթիւ՝ Մոսկուա, Թագադրութեան ժամանակ՝ Հայ պատգամաւորութիւն մ'ուղարկելու առաջարկին վրայ, և կ'յանդիմանէ զինքն ըսելով որ այդ առաջարկն Ա… Մ…ինն է, որու գաղափարներուն, սակայն, Փանոսեան Էֆէնտին միշտ համակիր երեւցած է եղեր ։ Իսկ Թորոսեան Էֆէնտին անպատեհ կ'գտնէ այդ պատգամաւորութիւնն՝ բանաւոր պատճառներով ։ Արդ՝ Ա… Մ…ն գլխովին համամիտ է այն մասին Փանոսեան և Թորոսեան Էֆէնտիներուն, և ինքն ալ, [illegible] … ։ վասն զի Ա… Մ…ն ոչ միայն ըսած չէ իր առաջարկին մէջ որ Մոսկուա պատգամաւորութիւն ղրկուի, այլ և հակառակ է որ և է պաշտօնական ուղղակի յարաբերութեանց օտար Տէրութեան մը հետ՝ կաթողիկոսական խնդրոյ մասին, այդ տեսակ յարաբերութեանց միջնորդ՝ եթէ հարկը պահանջէ, լոկ Բ. Դուռը նկատելով ։ Նոյ իրօք պատգամաւորութեան խօսքըն Ա… Մ…ի մէջ (1), սակայն գլխովին տարբեր ուղղութեամբ ։ Ահաւասիկ — «[illegible] … [illegible] ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ։»

Դարձեալ՝ երեսփոխաններէն մին կ'առաջարկէ Բ. Դրան միջոցաւ խնդրագիր ներկայել [illegible] սիոյ կառավարութեան, ինչպէս Պ… [illegible] համար, մինչդեռ Ա… Մ…ի առաջարկին մէջ Պ…ի խնդիր չկայ և միայն Ռուսիոյ դեսպանը չէ յիշուած, այլ բոլոր այն դեսպաններն՝ որոց Տէրութեանց մէջ կ'գտնուին Հայեր ։

Այս մի քանի կէտերը յիշելով մեր նպատակն է ցոյց տալ որ և ոչ մի երեսփոխան Ա… Մ…ի առաջարկութեան ոգւոյն և էական մասերուն իմաստով յուզած է խնդիրն Ազգ. ժողովին մէջ, այլ միճաքանութեան գլխաւոր առարկան եղած է այդ Ատեանին մէջ՝ Պ… [illegible] տալու հնար մը գտնել և զայն ազգային եկեղեցւոյ կանոնաց հետ կարելի եղածին չափ միաբանել ։

Ըստ մեզ՝ այս եղանակը կ'ենթադրէ լռելեայն թէ Ազգ. ժողովը Պ…ն՝ իբրև ազգային օրէնք՝ վաղուց ընդունած է յօժարակամ, բայց այժմ կ'փափաքի որ այդ օրէնքն բարեփոխուի ։ Արդ՝ այդ պաշտօնական ընդունելութիւնն ոչ միայն ժողովն դժուարին կացութեան մէջ պիտի ձգէ, այլ և խնդրոյն ամենափափուկ և վտանգալի կէտն է, որ կրնայ անշուշտ բանակցութեան դուռ մը բանալ, սակայն առանց գործնական արդիւնքի ։ Եթէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն, կամ Կ. Պոլսոյ դեսպանատունն զիջանի անգամ ժողովին [illegible] ընդունիլ, իր զիջումն այլ և այլ պայմաններու պիտի ենթարկէ, որոց գլխաւորը պիտի լինի նախ կաթողիկոսի ընտրութիւնն, և արդէն փորձով գիտենք թէ ի՛նչ ըսել է նախ կաթողիկոսն ընտրել և ապա օրէնքը բարեփոխել ։ Այդ այն ճամբան է որ 1866ին մեր առջև բացուեցաւ և անել ճամբայ մը դարձաւ ։

Ազգային ժողովին վճռաբանութեան ոգին և ձեւումը նշանակելէն ետև, կարելի չէ անտես առնել իր որոշումն՝ որ է լիազօր Յանձնաժողով մը յանձնել Պ… [illegible] կամ կաթողիկոսական խնդրոյն կարգադրութիւնն (ո՞րն է յայտնի չէ) ։ Այդ Յանձնաժողովի անդամներն են, Նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարքի,

Գեր. Մատթէոս եպիսկ. Իզմիրլեան
» Խորէն » Նար-Պէյ
» Յովհաննէս քահն. Մկրեան
Մեծ. Սերվիչէն Էֆէնտի
» Կարապետ » Իւթիւճեան
» Մարկոս » Աղաբէգեան
» Ստեփան » Փափազեան(*)

Անտարակոյս այս Յանձնաժողովը կ'պարունակէ ամենէ հմուտ և ձեռնհաս անձերն կաթողիկոսական խնդրոյն մէջ, սակայն այդ ձեռնհասութիւնն իրաւունք մը կ'տա՞յ Ազգային Ժողովին [illegible] ևս յանձնել այդ մարմնոյն և հրաժարիլ իր պաշտօնէն ։ Այս լիազօրութեամբ Յանձնաժողովը կ'մարմնաւորէ բոլոր ժողովն, բոլոր Թուրքիոյ Հայ ժողովուրդն, և այդ բաւական ծանր և սահմանադրական ժողովրդեան մը մէջ առաջին անգամ տեսնուած անսահմանադրական երևոյթ մ'է ։ Կաթողիկոսական խնդրոյն կարգադրութեան կարելի եղածին չափ հանդիսաւոր, հանրական և պատկառելի ընթացք և հաշակ տալով՝ ժողովն անոր ընծայած կարևորութեան բարձր աստիճանն յայտարարած պիտի լինէր, բարոյական մեծ տպաւորութիւն մը ընելով՝ ոչ միայն բոլոր Հայոց, այլ և օտարներու վրայ, մանաւանդ երբ ի լուր աշխարհի որոշէր և հրատարակէր այն [illegible] հիմերն՝ որոյ համեմատ մտադիր է գործել Պ… խնդրոյն և կաթողիկոսի ընտրութեան մասին, մինչդեռ Յանձնաժողովին տալով այդ ամենակարեւոր պաշտօնն ոչ միայն կ'մերկանայ իր իրաւասութենէ և կ'սեղմէ կաթողիկոսական խնդրոյն սահմանն, այլ և ծանր բեռ մ'իր վրայէն նետելու շտապելով՝ կասկած կը տայ թէ խնդիրն անուշ անցը կապելու միտումն ունի, և թէ անտարբեր է այն բարոյական մեծ յաղթանակին և՝ եթէ ոչ այժմ, ապագային մէջ՝ այն գործնական արդեանց, որ կրնային յառաջ գալ, արդար, ազատ վճռաբանութեան մը հանդէսէն և ազգային ծրագրի մը յայտարարութենէ, որ որոշակի բացատրէր թէ Ազգն ի՞նչ կերպով կ'ըմբռնէ իր կաթողիկոսութիւնն և թէ ի՞նչ դրութեան մէջ կ'ուզէ տեսնել ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

(1) Տե՛ս Փետրվար ամսագիր ։

(*) Էֆէնտիի մումաիլէյհ իսթիֆա իտիւպ, եէրինէ Եուսուֆեան Տիգրան Էֆէնտի նասպ օլունտուղու օգույանլարա մալիւմ տիր ։ Թ. Է.

Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթներն

Տէրսաադէթ վէ պիլատը սէլասէտէ քեաին բօսթա մէրքեզլէրի ։

Եէնի Ճամի.—Սօվուգ Չէշմէ—Սուլթան Պայազիտ—Ագ Սէրայ—Պէյօղլունտա Թէլէկրաֆխանէ տէրունինտէ— Գալաթատա Միլլէթ խասթախանէսի խանընտա—Պէշիքթաշ չարշըընտա— Իւսկիւտար իսկէլէ պաշընտա—Գատը քէօյինտէ իսկէլէ պաշընտա—Աթաի քէպիր—Գասըմ բաշատա—Բումէլի Հիսարը—Եէնի քէօյ—Էմիրկէն— Թարապիա—Պէօյիւքտէրէ — Պէյգօզ — Արնաւուտ քէօյ— Օրթաքէօյ ։

Պէօյիւք ճատտէլէրտէ վէ էքսէր մահալլէրտէ ճիւմլէնին մէշհուր օլըրը իւղրէ, բօսթա գութիլարը տախի մէվճուտ իտիւկի ։

Բօսթանըն ինհիսար ուսուլինի իխլալ վէ էմվալը խալինէյի ըզրար գաստը իլէ էմանէթճի վէ բօլիսանըն նամը իլէ պիր թագըմ էշխաս իսքրէթը միւթէֆաւիթէ իլէ խալգըն մէքթուպլարընը թօբլայըբ բաքէթ հարարագ մէքթուպը վահիտ թարգընա նագլինի իթիյատ իտէրէք, մատատի վէ մանէվի բօսթալարըն հուգուգընա թէճավիւզ իթմէքտէ օլտուգլարընտան, պունլարըն մէնը թէճավիւզաթը իչիւն իճապը գանունիյէ միւրաճաաթ օլունմուշ տըր ։

Սայէի գուտրէթվայէի ճէնապը Բատիշահիտէ, սէվահիլը Օսմանիյէտէ պուլունան իսքէլէլէր իլէ չըմէնտօֆէր իշլէյէն մահալլէրէ 10 կրամըյէ պիր մէքթուպըն իւճրէթի 20 բարայա, վէ մէմալիքը պէրրիյէի Շահանէտէն հէր նէրէտէ օլուր իսէ օլսուն կէօնտէրիլէճէք մէքթաթիպ իւճուրաթը ալթըշէրկէ 2 զրշ.ա թէնզիլ օլունարագ, էհալի պու ևիւզտէն տախի ֆէվգէլատէ մազհարը թէհսիլաթ իտիլմիշ օլտուղունտան, պատէզին օ մագուլէ միւհթէքիրլէրին իղֆալաթընա պագըլմայարագ հէր քէսին մէքթուպլէրինի տօղրուտան տօղրույա բօսթախանէլէրէ կէօթիւրիւպ կէօզլէրի էօնիւնտէ բուլլաթտըրմալարը լիւզումը իլան օլունուր ։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Պապը Ալի՝ սէֆարէթ թէրճէմանլարը թարաֆընտան թանզիմ օլունան սըհհիյէ թարիֆասընտաքի բուսումը սըհհիյէյի բէ.ք աղ վէ սըհհիյէ խարիճի մէսարիֆինի գարամայա զայըրը քեաֆի կէօրտիւյիւնտէն, մէզքիւր թարիֆայը գապուլ իթմէմիշ իտի ։

Իշիտիլտիյինէ կէօրէ, էճնէպի սէֆարէթլէրի պու կիւնլէրտէ Պապը Ալիյէ պիր նօթա իրսալ իտէրէք, Պապը Ալինին օլ պապտէքի իթիրազաթընա ճէվապ վէրէճէքլէր իմիշ ։

Էյէր պու միւշքիլաթ թէսվիյէ օլունմազ իսէ, սըհհիյէ իտարէսինէ պազը գարըշըգլըգլար վուգուընա աճէպէյէթ վէրիլմէսինտէն վէ բուսումը սըհհիյէնին թահսիլինի գօնսօլօսլարա թէվտի իթմէք իչին սէֆարէթլէրճէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլմասընտան գօրգուլույօր իմիշ ։

—

Մ. Լէնիտաս Պալթաճենին Թիւթիւն ըէժիսի շիրքէթինէ մուավէնէթ իթմէք իւզրէ Եվրոբայա ազիմէթ իթտիյի եազըլմըշ իսէ տէ, մումաիլէյհին պու ազիմէթինին ըէժի շիրքէթինէ գաթան թէալլիւգի օլմայըպ, .քէնտի ումուրը զաթիյէսի իչին կիթմիշ օլտուղունը Վագըթ եազըյօր ։

Անճագ Ֆօքըն տախի մալիւմաթընա կէօրէ, Մ. Պալթաճի իչ հաֆթատան Տէրսաադէթէ ավտէթ իտէճէք, վէ պիր բիվայէթտէ մումաիլէյհ ըէժի մէճլիսը խարէճինէ ըէիս ինթիխապ օլընաճագ, վէ տիկէր պիր ըիվայէթտէ ատ մէճլիսը մէզքիւրէ գայտը հայաթ չարթը իլէ ազա թային օլունաճագ տըր ։

—

Թրաքիատա վագը Սուֆլի նամ մահալտէն Ա… կաղէթասընա եազըլտըղընա կէօրէ, չէհրը մէզքիւր բանայըրընտան տէօնմէքտէ օլան Դըղըլ-Տէրէ վէ Լիթիջա թիւճճար վէ քէօյլիւլէրի 8 նէֆէր հայտուտլար թարաֆընտան սօյուլմուշլար տըր ։ Էշգըյա մէյդանը թիւճճարընը սիլահլարընը ալըրգտան սօնրա պիր պիրինէ պաղլամըշլար վէ մուգավէմէթ իտէնլէրի տարպ իյլէմիշլէր վէ հաթթա պուրուն վէ գուլագլարընը քէսմիշլէր տիր ։ Հայտուտլարըն մէզքիւր եօլճուլարտան գապ իթտիքլէրի մէպլաղ 4000 լիրայա պալիղ օլմուշ տըր ։ Սօյուլանլար 150 նուֆուս գատար օլուպ, պունլար միյանընտա պիր տէ բաբազ պուլունմագտա իմիշ ։ Բահիպը մէրգումըն օղլու՝ հայտուտլար թարաֆընտան իսթիլէն թէհտիտաթա գուլագ ասմայըպ, միւթէմատի էթրաֆտան իմտատ չաղըրմըշ օլտուղունտան, հայտուտլար մէրգումու քէնտի բէտէրինին կէօզիւ էօնիւնտէ գաթլ իթմիշլէր տիր ։

Մահալլի բօլիս միւտիրի՝ քէյֆիյէթտէն խապէրտար օլտուգտա, մայէթինտէ պուլունան քեաֆֆէի բօլիսլէրի մէրգումըն հայտուտլարըն թաագիպինէ սէվգ իթմիշ տիր ։

—

Լոտինէտէն Նէ…ի կազէթասընա կէօնտէրիլէն պիր մէքթուպա կէօրէ Լոտինէտէ բաշավրա թիւճճարը Մ. Սալօմն Օվատիա նամընտա պիր քիմսէնին մաղազասընտա պուլունան բաշավրատան պիր մըգտարընը հիւքիւմէթը մահալլիյէ մէմուրլարը պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթ իթմիրիպ, էսմանը հասըլէյի բաթէնթա բուսումու օլարագ ալը գօյմուշլար տըր ։

Պունտան մաատա, մահալլի հիւքիւմէթի՝ եօլճուլըգ իթմէք իսթէյէն Եուտալըլարըն իթպա մէճպուր օլտուգլարը բաթէնթա ըէսմինի թէէտիյէ իթմէյինճէ մէրգումէնա եօլ թէզքէրէսի վէրմէմէքտէ իմիշ ։

Պիզ պու հավատիսէ ինանամայըզ, զիրա հիւքիւմէթը Սէնիյէ բաթէնթա բուսումընը ըէսմէն իսթիֆայա պաշլամամըշ, վէ հէնուզ մէտէլէ Պապը Ալի իլէ սիւֆէրա պէյնինտէ թարզը թէէտիյէ.քիւրտէ պուլունմագտա տըր ։

Մէրգում թիւճճարտէն իսթէնիլէն վէրկի տիւկէր պիր վէրկի օլմալը տըր ։

—

Պիր միւտտէթտէն պէրու կիրիտ սուլարընտա պուլունան Հ… Է… նամ պէյլիք վաբօրը Սուտա լիմանընտան հարէքէթլէ Սադըր Միտիլլի վէ Զանադ Գալէյէ ուղրայարագ տիւն սապահ Տէրսաադէթէ մուվասէլէթ իյլէմիշ տիր ։

—

Տիւնքի կիւն Տէֆթէրտարէի խազանէի քէթէպէսինտէն Բիֆաթ Էֆէնտի խամինտէ պիրիսի պիրտէնպիրէ չըլդըրմըշ օլդուղընտան, պէրաի թէտապի Իւսկիւտարտա վագը Թօբթաշը թիմարխանէսինէ կէօթիւրիւլմիւշ տիր ։

—

Տիւն Տէրսաադէթէ Գարա-Աղաճ իսքէլէսինտէն 75 նէֆէր գուրա ասքէրի կէլտիկի կիպի, Վարնատան տախի 25 խանէ իսլամ մուհաճիրի վիրուտ իթմիշ տիր ։

—

Պայազիտ սանճագը միւթէսարրըֆը Թէազիմ պէյ՝ տիւն մահալը մէմուրիյէթինէ ազիմէթ իթմիշ տիր ։

—

Պահրիյէ միրլիվալարընտան օլուպ մուգատտէմճէ Եվրօբայա կիթմիշ օլան Վասֆ բաշա՝ տիւն Տէրսաադէթէ ավտէթ վէ միւվասէլէթ իթմիշ տիր ։

—

Պօմպայտա զուհուր իթմիշ օլան գօլէրա միւնասէպէթիյլէ Հինտիսթանտան վիրուտ իտէճէք սէֆաինէ գարանթինա պէ.քլէթտիրիլմէսի իչին Սըհհիյէ Նէզարէթի թարաֆընտան էվամիրը էքիտէ վիրիլմիշ հալտէ, Ինկիլիզ վէ Մըսըր մէմուրլարընտան միւրէ.քէպ օլան Մըսըր սըհհիյէ գօմիսիօնը՝ պու էվամիրէ հէվալէի սէմը իթիպար իթմէյէրէք Հինտիսթանտան կէլէն եօլճուլարըն սէրպէսթճէ Աստէն չըգմալարընա միւսաատէ իթմէքտէ իմիշ ։

—

Շէ…ի Խօ…ի միւտիրի Հիւսէյին Էֆէնտինին սուի իտարէսի նէթիճէսի օլարագ, Շէ…ի հիսսէտարանընըն գըսմը ազէմի մէնաֆիլէրինին նէ տէրէճէյէ տէկին իխլալ օլունտուղընը անլամագ իւզրէ Շէ…ի մուհասէպէճիլէրըն բույէթինէ անգարիպ միւպաշէրէթ իթմէյէ հազըրլանտըգլարընը, վէ մուհասէպէմէ մէզքիւրէնին խիթամընտան սօնրա Շէ…ի իտարէսինի ախտ օլասըը մահքէմէ հուգուգընտա մուհաքէմէյէ չէքէճէկլէրինի Մ…ի եազմըշ իսէ տէ, պու հավատիսին գաթան ասլ ու էսասը եօգ տըր ։

—

Բէթէրսպուրկտան իշար օլունտուղընա կէօրէ, ըէսմը թէթէվվիւճտէ հազըր պուլունան սիւֆէրանըն պիր գըսմը Մօսգովայա ազիմէթլէրինտէ չըմէնտօֆէր ըսթասիօնընտա պիր եանկըն վուգու պուլմուշ տըր ։ Շէօյլէ քի, չըմէնտօֆէր մէմուրլարը սիւֆէրայա մախսուս գաթարը սէհվէն կազէթա մուխպիրլէրինէ վէրտիքլէրի ճիհէթլէ, սիւֆէրա տախի մուխպիրլէրէ մախսուս օլան գաթարա բաքիպ օլմայա մէճպուր օլմուշլար տըր ։

Շըմէնտօֆէր մէմուրլարը՝ էճնէպի կազէթա մուխպիրլէրինի սիւֆէրա զաննը իտէրէք պու սէհվ ու խաթայա պուլունմուշլար, վէ պու խուսուս սիւֆէրանըն ատէմի մէմնունիյէթինի մուճիպ օլմուշ տըր ։

—

Այտըն վիլայէթի վալիի սապըգը Ալի բաշա հազրէթլէրինին մախսուսու վէ վիլայէթը միւշարիւլէյհա թուրուգ ու մէսաբիր միւտիրի Պէսիմ պէյ մէզգունէն Տէրսաադէթէ կէլմիշ տիր ։

—

Պէյօղլունտա Բանկալթիտէ վագը Մէքթէպը Հարպիյէ չակիրտանընըն պիր պուչուգ այտան պէրու իճրա օլընմագտա օլան իմթիհանը ումումիյէլէրի կէլէճէք բէնճշէնպէհ կիւնիւ խիթամ պուլաճագ տըր ։

Պու սէնէ մէքթէպը մէզպուրտէ իքմալը թահսիլ իտէն հարպիյէ իլէ պա չահատէթնամէ զապիթլիք բիւթպէսիլէ չըգաճագ օլան չակիրտանըն մըգտարը 150տէն զիյատէ իմիշ ։

—

Տիւն կիւնտիւզ սաաթ 7 պուչուգ գարարլարընտա Գասըմ բաշատա Թաշթա-Գապը մահալլէսինտէ պիր խալամ խանէսինտէն աթէշ զուհուր իտէրէք, խանէի մէզքիւրըն եալընըզ պիր օտասը եանտըգը հալտէ պաստըրըլմըշ տըր ։

—

Տուլօնը Ըւմումիյէի Օսմանիյէ խազրէ մէճլիսի ըէիսի վէ Ինկիլիզ վէ Պէլճիգալը տաինլէր վէքիլի Մ. Էտկար վինսընթ՝ մայէթինտէ Թիւթիւն ֆապրիգալարը միւֆէթթիշի Մ. Գօնթամինիխիւս օլտուղը հալտէ, կէչէն ճումա էրթէսի վէ չարշէնպէհ կիւնլէրի Թիւթիւն ֆապրիգալարընտան պաշլըճալարընը կէզիպ մուայէնէ իթմիշ, վէ Թիւթիւն բուսումընըն սուրէթը թահսիլ վէ իթթիֆասընտան մէմնուն գալմըշ տըր ։

—

Տէրգօս սուլարը իչին Ֆէրիքէօյինտէ եաբըլաճագ պէօյիւք սու խազինէսինին թէմէլ թաշը չարշէնպէհ կիւնիւ պէօյիւք ալայ իլէ վազ ու թարհ օլունմուշ տըր ։

—

Սթամպուլ կէօմրիւկինտէ էմթաա անպարլարընը պիր պէօյիւք գըսմը՝ տահա միւհքէմ վէ գավի սուրէթտէ ինշա իտիլմէք իւզրէ եըգտըրըլմըշ տըր ։

Քէզա պազը պօզուգ ըըխթըմլարը տախի թամիր ու ինշա օլունաճագ տըր ։

—

Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի թարաֆընտան պու քէրրէ իթթիխազ գըլընան պիր թէտպիր սայէսինտէ, հէր չարշէնպիհ կիւնլէրի Տէրսաադէթտէն հարէքէթ իտէն վէ Սամսօն Թարիգիլէ կիթմէքտէ օլան Պաղտատ բօսթասը պուրատան պէօյլէ 17 կիւն զարֆընտա Տէրսաադէթտէն Պաղտատա իւթիւչէպիլէճէք տիր ։ Պունտան էվվէլ մէզքիւր բօսթա 24—25 կիւնտէ իճրաի սէֆէր իտէպիլմէքտէ իտի ։

—

Հինտիսթանտա վագը Գալքիւթատան իչար օլունտուղունա կէօրէ, Գաչար նամ մահալէ եաղան չիտտէթլի եաղմուրլարտան սու Թուղեանը հասըլ կէլիպ, էմլաք վէ նուֆուսճա բէք չօգ խասարաթը մուճիպ օլմուշ տըր ։ Տօգուզ կիւն միւթէմատիյէն եաղան եաղմուրլարըն հասըլ իթտիկի սէլ պազը էվլէրին տամլարընը պիլէ աշմըշ, պաշգէ վէ թարլալարը խարապ իթմիշ վէ էհալի խիւգուքէ էվլէրէ գաչըպ սըղընմայա մէճպուր օլմուշ տըր ։

—

Մըսըրտա Զիֆթաղ նամ մահալտէ չէտիտ հայվան խաստալըղը զուհուր իտէրէք, հէր կիւն բէք չօգ հայվանաթ թէլէֆ օլմագտա իմիշ ։ Մըսըրյէ Նըզամմէսի ահքեամը իճրա իտիլմէքտէ օլտէ օլուպ, խասթա հայվանաթ տէրիսի ալընտըգտան սօնրա բարչա բարչա իտիլիպ սըհհիյէ մէմուրլարը կէօզիւ էօնիւնտէ չուլարա վէ եա գանալա աթըլմագտա իմիշ ։

—

Եարըն Տէրսաադէթէ կէլէճէք օլան Լօ… գումբանիասընըն Ա… վաբօրը՝ Թրապզօն չիրքէթի իչին 200 պէկիր կէթիրէճէք տիր ։

—

Իսմիրտէ Պայէնտըր նամ մահալ գուրպինտէ քեաին Ֆուրնի գարիյէսինէ մայիսին 8ինճի բազար կիւնիւ չիտտէթլի եաղմուր եաղըպ, օ արա գըրտա պուլունան իքի գատընը սէլ ալըպ կէօթիւրմիւշ տիր ։

—

Օ. ԶԷԼԷԿԱՆԹ
AUX ELEGANTES
ՊԷՕՅԻՒԳ ՄՕՏԱ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Պէյօղլունտա Տօղրու Եօլտա Լէհ սօգաղընըն իթթիսալինտէ վէ Պօն Մարշէնին գարշը սըրասընտա 345 նումէրօ իլէ մուրագգամ մաղազամըզտա, պու տէֆա տիւրլիւ իբէքլի գումաշլար, ֆիթթանլըգ իչիւն էնվաի եիւնլիւ ֆիթթանլըգլար վէ տիւրլիւ տիւրլիւ կարնիթիւրլիւքլէր, ալա ճինստէն սիյահ վէ բէնքլի կըրնատինլէր, իբէքլի եիւնլիւ տիւրլիւ մանթօլուգլար, էն սօն մօտալարտան զէննէ իչիւն չէմսիյէլէր, էնվաի ճինստէն թանթէլալար, էյի ճինստէն վէ պիրինճի պիչիմտէն գօրսէլէր, տիւրլիւ տիւրլիւ ֆիստանլըգ իչիւն սիյահ ֆասօնէ, Թիպէթ, մուսլին, վէ գաչմիր տ՛էգօսլար, սաֆի քէթէն օլարագ ալա քէթէն պէզլէրի, վէ .քէթէն մէնտիլլէր վէ սաիրէ վէ սաիրէ թէքմիլ սէզմէ մալլէր կէլմիշ օլտուղունտան բաղլըթէլը էհալիսինէ իլան իթմէքլիկ իֆթիխար իտէրիմ ։

Մաղազամըզտա օլան մալլէր եէնի կէլմիշ օլուպ, բաղլըթէլըու էհալի օրատա .քէնտի կուսթօսընա կէօրէ հէր նէվի թազէ վէ եէնի մօտա մալլէր պուլաճագ տըր ։

Թէքմիլ մալլէրին էյի ճինստէն վէ ֆիյաթլարը զայէթ էհվէն օլտուղունա գանաաթ հասըլ իթմէք իչիւն միւշթէրիլէրին պիզզաթ մաղազայա թէշրիֆ պույուրմալարընը թավսիյէ իլէրիմ ։

ՖԻՅԱԹԼԱՐ ՄԱԳԹՈՒ, ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ

ԺՕՐԺ ՔԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ

[illegible]

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 31 Մայիս.

Ինկիլ. Էսհամը Ինկ. Լիր.	102- 3/16
Օսմ. Էսհամը աչըլըր	11- 1/2
» » գափանըր	11- 1/2
Իսթիգրազ 65	14- 1/8
» 69	12-
» 71	73- 1/2
» 72	23- 1/2
» 73	11- 1/4
Օսմանլը Պանգասը	20- 1/8
Րուսիա Իսթիգրազը	87- 5/8
Մըսըր տայ. մուՃիա հըսէ	73-
» իմթիյազը	94- 3/4
Ֆաիրա Սանիէ (Մըսըր)	72- 3/4
Րօչիլտ Իսթիգրազը (Մըսըր)	-
Մաճարիստ. Էսհամը 1877	102- 1/2
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 31 Մայիս

Ֆրանս. Էսհ. 3 % Ֆր.	80-15
» » % 5	109-15
Օսմ. Էսհամը աչըլըր	11-72 1/2
» » գափանըր	11-70
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	-
» 69	62-
» 73	56-
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	55-62 1/2
Օսմ. Պանգասը	775-
Գրէտի Լիոնէ	567-50
Գրէտի Ֆոնսիէ	1336-25
Լիոն ագսիօնը	1460-
Սուէյշ ագսիօնը	2497-50
Րուսիա 5 % 1877	94-1/4
Իթալիա Էսհամը	93-05
Մըսըր Ֆօնտ. մուՃիա հըսէ	370-
Մաճարիստան Էսհամը	103-3/4
Իսպանյա 6 % 1879	-
Գամպիօ 3 այ վատէ	25-29

Վիէննա 31 Մայիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120-20
Րումէլի շըմէնտըֆէրի	26-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ուս. տիւն ազ. գափ.		12-32
Պու սապահ աչըլըր		12-32
Մըսըր մուլթըզէմէ. գափ.		80-30
Պու սապահ աչըլըր		80-30
Իսթիգր. 63 (մուլթօն)		75-
» 65		71-
» 69 (բինար		61-
» 72 (Պօն տիւ Թրէ.)		22-
» 73		58-25
Րումէլի շըմէնտըֆէրի		56-
Ագչէ Ֆայիզի		9-
Րէյօր	Ղըշ.	-
Հէվալէսիզ	»	30-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի Ժէնէրալ	7- 1
Օթամպօլ պանգասը	8-05
Օսսիէթէ Ժէնէրալ	4-34
Թրամվայ	3-30

ԱԳՉԷԼԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղըրշ. տան		Ղշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ Ֆարգը		108-13
Մէթալիք	»	102-
Պէշլիք	»	103-15
Ալթըլըգ	»	103-20
Պօզըք	»	700-
Գայմէ		1010-
Ինկիլիզ լիրասը		109-38
Ֆրանսըզ ալթունը		87-26
Բօլ		89-35
Գրէմից ալթունը		81-20
Գարպօն գայմէսի		09-18

ԻԼԱՆԱԹ

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Պրուսատա Սէթ-Պաշը օթէլի մէվգիմ միւնասէպէթիյլէ չէհրը մէգքիւր գարըլըճալարընա կիտէն զէվաթըն էն գիյատէ միւհթաճ օլտուգլարը իսթիրահաթլարը գավիյէսինի հաւսուլէ կէթիրմէք իչիւն հէր նէվ վէսաիլ վէ ֆէտաքեարլըղը կէօզէ ալմըշտըր։ Մէզգիւր օթէլին հավասը վէ սույու ղայէթ եարար օլտուղու կիպի, Թաամլարը նէֆիս վէ կիւզէլ վէ եաթագլարը տախի թէմիզ վէ մունթազամ օլտըղը, վէլհասըլ Թէչրիֆ պույուրաճագ զէվաթըն իսթիրահաթլարը ճիհէթինճէ ղայէթ խօշնուտ օլտուգտան մաատա, ֆիյաթճա տա մէմնունիյէթլէրինէն զիյատէ էհվէնիյէթ միւչահատէ էյլէյէճէքլէրի իլան օլունուր։

ՍԱԹԼԸԳ ԽԱՆԷ

Նիչանթաշընտէ կիւզէլճէ Ալի փաշա մահալլէսինտէ Գալասըլը-Պազգալ սօգագընտա 5 օտա 2 սոֆա վէ պիր մըղտար պաղչէյի միւշթէմիլ 28 Նումէրօլու պիր պապ միւլք խանէ սաթըլըգ վէ բաղարլըղը Շէհր Էմանէթի էվրագ գալէմինտէ Աճէմ պէյ իլէ օլաճաղը իլան գըլընըր. 8—2

Թօբխանէյի ամիրէ մէճլիսինտէն կէլէն իլան

Թօբխանէյի ամիրէ մէրքէզ անպարըյլա Չէյթին-Պուրնու ֆապրիգասի հիւմայունընտա մէվճուտ օլուպ ֆիրուխթը լազըմ կէլէն էշեա.

Թօբխանէ Ամիրէ Անպարընտա

	Գըյէ	
Թօբ Թալաշը	15000 իլա 20000	
Խուրտա նուհաս	752 1/2	
Րիխթէ նուհաս		
Օճագ սէօքիւն.		
Թիւսիւ	1049	
Քեարը գասիմ		
Քէօհնէ նուհաս		
Գուրշըն գալըպը	247	

Չէյթին Պուրնու ֆապրիգասընտա

Քէօհնէ ֆիշէնք գօվանլարընտան հասըլ օլմուշ բիրինճ	5000

Թօբխանէյի ամիրէ վէ Չէյթուն Պուրնը ֆապրիգասի հիւմայունը անպարլարընտա մէվճուտ օլուպ ճինս վէ միգտարլարը պէրվէճհը թախմին պուլանան կէօսթէրիլէն էշեանըն թէգաարուր իտէճէք ֆիյաթըյլա Էսմանը պինէն Օսմանը ալթունը օլարագ բէշինէն պիթթէմալիյէ գալտըրըլմագ իւզրէ սաթըլճաղը կիպի, պուլունտուգլարը մահալլէր իսկէլէլէրինտէ մավզունա տէրունիմէտէ Թէսլիմ օլունաճաղընտան, վէ 99 սէնէսի չէհրը մայիսին 18ինճի սալը կիւնիւ միւզայէտէլէրի պիլ իճրա 24ինճի սալը կիւնիւ տախի գարարը գաթիսի վէրիլիպ երթէսի 25 ինճի չարշէնպիհ կիւնի տէ 100տէ 5 զամմը գապուլ իտիլէճէկինտէն էշեաի մէզքիւրէնին իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն նիւմունէլէրինի կէօրիւպ չէրաիթը լազըմէ վէ սաիրէսի Թաֆսիլաթընը անլամագ վէ զամմլարընը իճրա իյլէմէք իւզրէ Թարիխը իլանտէն զիքր օլունան կիւնլէրին սաաթ 10ընա գատար Թօբխանէյի ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

16 մայիս 1299 3—3

Շէհր Էմանէթինտէն կէլէն իլան

Խասէքի նիսա խասթախանէսի իչիւն 99 սէնէսի հազիրանը իպթիտասընտան 300 սէնէսի մայիսի նիհայէթինէ գատար պիր սէնէ զարֆընտա իթաալը լազըմ կէլէն լահմըն միւնագասասը տէրթէսպ օլուպ, մայիսին 25ինճի չարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ գատար Թէէմինաթ աղչէլէրի վէ եախոտ միւթէպէր քէֆիլլէր իլէ պէրապէր մէճլիսը Էմանէթէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 մայիս 99 3—2

Էվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինտէն կէլէն իլան

Էվգաֆը Հիւմայունա լիւզումի օլան 19 000 գուրուշ գըյէ բուղտայ զէյթին՝ չէրաիթը մալիւմէսիյլէ իճրա օլունան միւնագասասընտա, սիմ մէճիտի 21 ղրուշ հիսապըյլա վէ Էվզանը աթիգա իլէ պէհէր գըյէսի 5 ղրուշ 26 բարատա Թալիպի էօհտէսինտէ պուլունտուղընա, վէ մահը հալը բումինին 21 ինճի ճումաա երթէսի կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գաչ բարա թէնզիլ գըլընըր վէ 23 ինճի բազար երթէսի կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլ օլունուր իսէ գապուլ օլունուպ անտէն սօնրա թէնզիլ գապուլ իտիլմէյէճէկինէ պինաէն, նօգսանըյլա իթայա Թալիպ օլանլարըն օնա կէօրէ Էվգաֆը Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

18 մայիս 99 3—2

Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տաիրէսինտէն կէլէն իլան.

Գալըօսքի վէ գէվճէսի Անանիա գատընըն Պիրինճի Հուգուգ տաիրէսինտէն իթա գըլընան 23 մուհարրէմ 93 թարիխ վէ 683 նումէրօլը իլամ մուճիպինճէ օտա պաշը Գէորգ աղայա տէյնի պուլունան մէպալիղը մաթլուպէսի Թէսվիյէսի զըմընտա, մէտեունէ Անանիա գատընըն Գում գափուտա Թավաշի-Սիւլէյման աղա մահալլէսինտէ Խօրասքըլի-Պազգալ սօգագընտա քեաին պիր Թարաֆը՝ 35 նումէրօլու խանէսի, սոլ Թարաֆը՝ 39 նումէրօլու Եօրկի Գալարօնըն խանէսի, արգասը 35 նումէրօլու խանէնին պաղչէսի, էօն Թարաֆը Խօրասքըլի-Պազգալ սօգագըյլա մահտուտ 37 նումէրօ իլէ մուրագգամ Թախմինէն 8 զըրա 12 բարմագ իւզէրինէ մէպնի պիր պապ սալաշ պազգալ տիւքքեանընըն նըսֆ հիսսէսինին Թարիխը իլանտէն 15 կիւն սօնրա պիլմիւզայէտէ ֆիրուխթընա Թէշէպպիւս օլունաճաղը Տէրսաատէթ Պիտայէթ մահքէմէսի իճրա տաիրէսինտէն իլան օլունուր։

18 մայիս 99

ԻԼԱՆ

Մէնէմէնլի Մուսթաֆա Թէվֆիք փաշա մէրհումըն Թիւշիւք Ջամլըճատա վագը պաղը միւք օլարագ 2500 լիրաեա Թալիպի էօհտէսինտէ պուլունտուղընտան, տահա զիյատէյէ Թալիպ օլանլար Գատըրղատա մէրքէզինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Վէ Եինէ մէրհումըն միւշարիւլէյհին Գըզ Թաշընտա քեային մալիքանէ խարապ 5 պապ խանէ վէ պաղչէ վէ Գատըրղատա գօնագ մա հարէմ վէ սէլամլըգ, վէ ճիվարընտա խանէլէր վէ Թահթալը պօսթան տիւքքեան մէշհուր չըմէնտըֆէր խաթթընա գարիպ պօսթան, պանլարըն հէր պիրիլէրի պիրը պիրը սաթըլըգ օլտուղընտան, քէզալիք Գատըրղատա մէրքէզինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։ 3—1

ԻՆԿԻԼԻԶ ԷՃԶԱԽԱՆԷՍԻ

Բուէն Աէթ-Թէրօ-պազարընտան էճզաճը

Ժ. ԳԱՆՏԻՒԲԻՆ

ԿՈՒԱՐԱՆԻՆ նամ հապլարը

«Միկրէն» Թապիր օլունան պաշ աղրըսընը քեամիլէն տէֆ իտէր.

Միկրէն տէնիլէն պաշ աղրըսը՝ պիր նէվի ուճըր աղրըսը օլուպ, բէք զիյատէ չիտտէթլէ ինսանըն պաշընը աղրըտըր, վէ հէչ պիր իլէ մէշղուլ օլամամասընա սէպէպ օլուր։

Շիմտիյէ գատար պու պաշ աղրըսընա հէչ պիր տէվա պուլունամամըշտան պաշգա, Էքսէր տէֆա իսթիմալ օլունան էճզայի տիւրլիւ մազարրաթ տախի կէօրիւլմիւշ տիր։ Ալթըմըշ սէնէ հագգընտա տիպպիէն իճրա օլունան թէճրիպէ փէնսիյէ սայէսինտէ մուվաֆիգ Մ. Ժ. Գանտիւպ՝ ԿՈՒԱՐԱՆԻՆ հապլարընը իյճատ իթմիշ օլմագլա, աղրըսընա միւպթէլա օլան նիչէ զէվաթ պու հապլարտան շիֆայապ օլմուշլար տըր։ Մէզքիւր Կուարանին հապլարը պիր չօգ մէշահիրը ատիպպայա Թարաֆընտան իսթիմալ օլունարագ, մէմնունիյէթ վէ թագտիրլէրինէ նայիլ օլմուշ տուր։ Կուարանին հապլարը Լոնտրա Եոլըյլա պաշ աղրըսը տէնիլէն նէվի հասթալըգտան պաշգա, Եինէ կէօր հէր նէվի աղրըլարը վէ սաիրէ տախի միւնտէֆի օլուր։ Պաշ աղրըսը պաշլատըղը կիպի 3 տանէտէն գիյատէ օլմամագ իւզրէ հէր եարըմ սաաթտէ պիր տանէ սըրըլը իւթ, պու միւտտէթ զարֆընտա պաշ աղրըսը հէր հալտէ կէչէր։

Պէյլէճէ մէզքիւր հապլարտան պաշ աղրըլը կէչտիքտէ, Եէնիտէն Թախմին իյլէտիլմէք իւզրէ պիր շիշէ հապլարը Եանընտա պուլունտուրմալը վէ այլըմ պիրէր տանէ ալմալը տըր։

ՖԻՅԱԹԸ 4 ՖՐԱՆԳ ՏԸՐ

Թագլիտինտէն սագընմագ իւզրէ Ինկիլիզ Էճզախանէսինին մէօհրինի Թալէպ իթմէլի տիր։

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ

ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ՏՕԳԹՕՐ Թ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Տօգթօր Թ. Ասլանեան՝ պու քէրրէ Բարիզտէն Տէրսաատէթէ աւտէթլէ Պէյօղլունտա վագը Երմէնի քիլիսէսի սօգաղընտա 15 նումէրօլու խանէսինտէ հէր չարշէնպիհ կիւնլէրի սաաթ 4տէն 8է գատար քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խաստալարը մէճճանէն մուայէնէ վէ Թէտավի իտէճէյի կիպի, ճումաա վէ բազար կիւնլէրինտէն մաատա կիւնլէրտէ տախի եինէ մէզքիւր խանէտէ վէ Էվգաթը մէզքիւրէտէ խաստէ գապուլ էյլէյէճէկինի էհալիյէ իլան ու իխթար իտէր։

ՄԱՆՏԱԼ ՀԷՔԻՄԵԱՆ ՎԷ ԱԼՖՕՆՍ ՖԱՊՐԻ

ՀԷՐ ՊՕՅՏԱ ՔԷՍԻԼՄԻՇ

ԵԱԳԱՃԱԳ ՕՏՈՒՆ

ՄԱՀԱԼԻՆԷ ԹԷՍԼԻՄ ՕԼՈՒՆՄԱԳ ՇԱՐԹԸ ԻԼԷ

ՕՏՈՒՆ ՔԷՕՄԻՒՐԻ ՎԷ ՄԱՏԷՆ ՔԷՕՄԻՒՐԻ

Տէրօգիթօսը՝ Պըլնըղըլըտա Քէրէսթէճի սօգաղընտա սահիլը պահրտա վէ Գալըչ-Տաղը սայըրընտա տէրօզիթօսը գուրպինտէ Ն. 11տէ տիր.

Մէզգիւր մաղազա՝ պու սէնէ Րումի օգոստոս պիրէ գատար մէչէէ օտունունը պիր մահզուլէ Թէսլիմ օլունմագ չարթը իլէ 23 ղրուշա սաթըլըր, պաշգա սօնրա Թարիֆէ իլէ ֆիյաթլար արթաճաղընը Պէյօղլու, Բանկալթը, Գալաթա, Պէշիքթաշ վէ Օրթաքէօյ էհալիսինէ իլան իթմէյէ քեասպ իխթար էյլէր։

Պէյօղլու միւշթէրիլէրի քէնտիլէրինէ սուհուլէթ օլմագ իւզրէ Պէյօղլունտա Անտրէա չարշըսընտա Պիզանա նամ չըգմազ սօգաղընտա Մ. Ա. Ֆապրիի խանէսինէ սիփարիշ կէօնտէրէպիլիրլէր։

Ձէյլ.—Սիփարիշ վուգուն պուլան մահալ պիր եէրէ Թարիֆ ու իզահ իտիլմէլի տիր։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄՄ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ

Պ. ՎԷ Հ. ՔԻՒՐՃԻՒՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու կէրէք էճզա Թիճճարըղը իլէ վէ կէրէք սանաաթը իլէ մէշղուլ պուլունուպ, բազլըթլու էհալինին հօշնուտիյէթի իչիւն էլտէն կէլէնի սայիւ տիրիղ իթմէտիկիմիզ, հիւրմէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ վէ ումում էհալիյէ բանտ մալիւմ տիր։

Պու տէֆա տախի Էօթէտէն պէրու հիւրմէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ պէօյլէ պիր սուհուլէթ օլմագ իչիւն պիր էճզախանէնին քիւշատընա արզու էտէն օլուպ, վէ պու արզումըզա տախի նայիլ օլարագ, չօգ սէնէ-լէրտէն պէրու ամմէնին մալիւմ օլան Սթամպօլտա Եէնի Ճամիտէքի 26 նումէրօ իլէ մուրագգամ էճզա տէրօզիթօսումուզտան մաատա, պու տէֆա Սթամպօլտա քէօփրիւ գարշըսընտա 77 նումէրօ իլէ մուրագգամ Ք. ԻՒՐՃԻՒՔԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ իսմինտէ իլէ պիր էճզախանէ տախի տէրօզիթօ քիւշատ իթմիշ օլտուղումուզու, հիւրմէթլու միւշթէրիլէրիմիզէ վէ ումում էհալիյէ արզ ու պէյան իտէրիզ։

Մէզքիւր էճզախանէ վէ տէրօզիթօմուզտա, Ֆրանսանըն, Լօնտրանըն վէ Ալէմանիանըն Թէրթիպաթը քիմեէվիյէսի իլէ էճզայի միւթէնէվվիէսի ղայէթ տիգգաթլը եօքլանմըշ վէ էն ալա ճինսլէրինտէն մէվճուտ, վէ էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ օլունուր։ Պունլարտան մաատա հէրան իւ մալ օլունան էնվաի ճինս չարապ, գօնեագ, Թալէ մաատէն սույարը, վէ պիրինճի նէվ պալըգ եաղը, վէ մէշրուպաթը սաիրէ մաեիմա պուլունուր, էնվաի ալէթ վէ էտէվաթ տախի մէվճուտ տուր։ Մէզքիւր էճզախանէմիզ վալիտ օլան բէշշէթալար, անգարիպ Թագէ իլաճլար ալթըյլար իլէ ղայէթ տիգգաթլը սուրէթտէ իմալ օլունուր։ Պունտան սօնրա գաթի նազար, մէզքիւր էճզախանէմիզ հէր սաաթ տախի սուրէթլէն պիր մահէլլ Թախսիս օլունմուշ օլուպ, տախի պիր մահզուրի հէքիմ իլէ պիր իխթիյարի իյմէք պու պապտա պէօյլէ պիր հիմմէթ կէօզէթիլմիշ, մէզքիւր էճզախանէմիզ Թէչրիֆ պույուրաճագ հէր պիր էհալինին մարտուլ օլան նազարլարընտա արզ ու պէյան իտէրիզ։

Տօգթ. Արապեան Էֆ. հէր բազար երթէսի, բէնճէնպիհ, վէ ճումաա կիւնլէրի սապահ սաաթ 6տան 8է գատար էճզախանէմիզտէ պուլունաճաղը կիպի Տօգթ. Տ. Պագգալեան տախի հէր ճումաա կիւնլէրի սաաթ 7 1/2տան 9 1/2ա գատար էճզախանէմիզտէ պուլունուպ բազար կիւնլէրի քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէն խասթալարը մէճճանէն Թէտավի պույուրաճագ տըր։

ՄԿՐՏԻՉ ՎԷ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐԻՆ

ՏԷՄԻՐ ԽՈՒՐՏԱՎԱԹ ՎԷ ԷՏԷՎԱԹ ՎԷ ՍԱԻՐԷ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ

Շէհրիմիզ էհալիսինէ վէ Թաշրա միւշթէրիլէրիմիզէ պիր սուհուլէթ օլմագ իւզրէ, Գալաթատա Բէնճէնպիհ բազարընտա վագը մաղազալարըմըզտան պաշգա, պու քէրրէ Սթամպօլտա Ֆինճանճըլար եօգուշունտա 22 նումէրօ իլէ մուրագգամ սաայտ Մ. Ջօլանըն մաղազասընտա պիր մունթազամ շիւպէ քիւշատ իյլէտիկ օլտուղումուզու բազլըթլու միւշթէրիլէրիմիզէ իլան իտէրիզ։

Մէզգիւր շիւպէմիզտէ էնվաի ճինս շիֆթ մաքինալարը, տիքիշ մաքինալարը, քիլիտ, եարու Թագըմլարը, գունտուրաճըլըղա մախսուս պիլճիւմլէ ալաթ վէ էշեա, Րուսքիլիտլէրի, տիւֆէկ ալաթլարը, Ֆապրիգալարա մախսուս Էտէվաթ վէ էյի Թագըմլարը, սիլահ Թագըմլարը, վէ քիլիտէ գամըպանալարը, պինկոտան մամուլ Թաս, քէպճէ, սահան վէ սաիր պու նէվ էշեա, արապա Թագըմլարը, սարաճ Թագըմլարը, 40 տէֆա աթէշէ տայանըր մէչհուր Մօրէլի Ֆապրիգասընըն բօթալարը, պինկօ, գուրշուն, չէլիք, տէմիր վէ սարը Թէլ, սարը Թէնէքէ, գօգուլու էնվաի մալլէր, վէլհասըլ հէր տիւրլիւ տէմիր խուրտավաթ վէ էտէվաթ վէ Թօհաֆիյէ մէվճուտ օլուպ, պունլար էն ալա ճինսլարընտան օլտուգլարը կիպի, էհվէն ֆիյաթլա տախի ֆիրուխթ օլունմագտա տըր։

Շունու տախի պէյան իյլէրիզ քի, բազլըթլու միւշթէրիլէրիմիզ սուհուլէթ կէօսթէրիլմէք իչիւն հէր նէվ Թէտարիք իթթիխազ գըլընմըշ օլմագլա, կէրէք Տէրսաատէթտէն վէ կէրէք Թաշրատան տօղրուտան տօղրույա վուգու պուլաճագ հէր նէվ սիփարիշլար հէմ ղայէթ չապուգ վէ հէմ տէ սուրէթը մունթազամէտէ իճրա օլունմագտա տըր։

Քէզալիք միւշթէրիլէրիմիզ Թարաֆընտան արզու պույուրըլտուգտա, պիզզաթ պուլունտուղումուզ էմթաա իւզէրինէ տախի գօմիսիօն գապուլ իտիլէրէք, մէզքիւր էմթաա Եվրօպատան ճէլպ օլունըր, վէ կէրէք մէզքիւր էմթաա վէ կէրէք պիզզաթ մէճլիսը սաիր մալլէր հէր խուսուստա մահալլին էօրտիւ Թաշրա վէ կէրէք մէմալիքը Շահանէ տախիլինտէ պուլունան հէր մահալ վէ իսքէլէլէրէ վէ կէրէք մէմալիքը Շահանէ տախիլինտէ պուլունան հէր մահալ վէ իսքէլէլէրէ Թարաֆըմըզտան ազթարմա իթտիրիլիր։

Թալիպ օլան զէվաթ՝ տօղրուտան տօղրույա գիյտէ մուհարրէր ատրէսիմիզէ միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր։

Մ. Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

Գալաթա Եօրկանճըլար սօգագ Ն. 70

ԽԸՏԻՎ ԻՅԷ ԲՕՍԹԱ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸ ԻՏԱՐԷՍԻ

ՏԷՐՍԱԱՏԷԹՏԷՆ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷՅԷ ՎԷ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷՏԷՆ ՏԷՐՍԱԱՏԷԹԷ

ՀԱՖԹԱՏԱ ՊԻՐ ՔԷՐՐԷ ՏՕՂՐՈՒՏԱՆ ՏՕՂՐՈՒՅԱ ԻՇԼԷՐ

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱՆ ՀԱՐԷՔԷԹԻ

Հէր չարշէնպիհ Թէվտիհէ վուգու պուլուր, վէ Ջանագ Գալէ, Միտիլլի, Իզմիր վէ Բիրէյէ օղրար.

ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷՅԷ ՎՈՒՐՈՒՏԻ

Հէր Բազար երթէսի Թէվտիհէ վուգու պուլուր, վէ 4 պուչուգ կիւն իճրայի սէյրիւսէֆէր իտէր.

Միւլահազէ.— Բէրէյէ գատարընըն սիւվար օլտուղու ՏԱՅԵՈՒՄ վաբօրը՝ պաֆ. Յունիսին Եբնճը չարշէնպիհ կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա ալաթուրգա սաաթ 5տէ հարէքէթ իտէճէք տիր։

Եօլճու իլէ էմթաա նավլունը վէ սաիր մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէր Աթամպօլտա Պաղչէ գափուսընտա Ահմէտ Րասիմ փաշա խանընտա վագը շիրքէթը մէզքիւրէնին տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆԻՆ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

Սէրմայէ 200·000·000 Ֆրանգ

ՄԷՐՔԷԶԼԷՐ

ԼԻՕՆ	ԻՍՔԷՆՏԷՐԻՅԷ
ԲԱՐԻԶ	ԳԱՀԻՐԷ
ՄԱՐՍԻԼԻԱ	ԲՕՐՍԱԻՏ
ԼՕՆՏՐԱ	ՄԱՏՐԻՏ
ՊԷԹԷՐՍՊՈՒՐԿ	ՃԻՆԷՎՐԱ

վէ ղայրիհիմ վէ ղայրիհիմ

Տէրսաատէթ աճէնցիասը

Գալաթատա Մէրթէպանի սօգաղընտա Ն. 10 Եազուտ խան

Աճէնցիա շիւպէսի

Սթամպօլտա Սուլթան Համամը սօգաղընտա Հաճօբուլօ խան

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլէլէրինի տէրէօհտէ իտէր։

Էսհամ իւզէրինէ իգրազ իտէր։

Էսհամ րէհնի պարագ հիսապը ճարի աչար։

Ֆրանսայա վէ սաիր Էճնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիչա քէշիտէ իտէր։

Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ գրէտիվօ քեաղըտլարը վէրիր։

Պօրսա իշլէրի իչիւն վէրիլէն էմըրլէրի իճրա իտէր։

Էսհամ հըֆզ իտէր։

Թէսլիմ օլունան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգավէլէնտէ չէրայիթը մալիւմէ իլէ պօնօլար վէրիր։

ՍԹԱՄՊՕԼ ԱՃԷՆՑԻԱՍԸՆԸՆ ՇԻՒՊԷՍԻ պանգա իշլէրինտէն մաատա էմթաա իւզէրինէ տէ աղչէ էօտիւնճ վէրիր։ Քէզալիք մէզքիւր շիւպէ արտիյէսէ գալաճագ օլան էմթաայը կէօմրիւքտէն ալըր սագլար, վէ Սթամպօլտա վէ եախօտ մէմալիքը էճնէպիյէյէ ասթըրըլաճագ էմթաայա տա գօմիսիօնճըլըգ իտէր։

Մահալը սէրօսը Սթամպօլտա Չիչէք բազարընտա 31 նումէրօլու մահալտէ տիր։